

Naročnina

Dnevna izdaja

za državo SHS

mesečno 20 Dln

polletno 120 Dln

celoletno 240 Dln

za inozemstvo

mesečno 35 Dln

nedeljska izdaja

celoletno v Jugo-

slaviji 90 Dln, za

inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

1 stolp, peti-vrsta

maloglasni po 150

in 2 D, večji oglaš

nad 45 mm višine

po Dln 2-50, veliki

po 3 in 4 Dln, v

uredniškem delu

vrstica po 10 Dln

o Pri večjem o

naročilu popust

Izide ob 4 zjutraj

razen ponedeljka

in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za Inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Papež Pij XI. sedemdesetletnik.

Sveti Oče obhaja danes 31. t. m. sedemdesetletnico svojega rojstva. Papež Pij XI. se je rodil 31. maja 1857. leta v Desio v milanski nadškofiji. Najvišji pastir katoliške Cerkve, Kristusov namestnik na zemlji in naslednik apostola sv. Petra slavi svojo sedemdesetletnico izredno čil in krepak. Po vsem svetu se bodo spominjali visokega jubilarja, ki s toliko modrostjo in odločnostjo varno vodi sveto rimsko katoliško Cerkev v eni najbolj razburkanih dob človeške zgodovine, kažoč svetu pravo smer, obsojajoč zmote in braneč katoliško občestvo pred napadi brezboštva. Obenem pa vidi sveti Oče renesanso krščanskega svetovnega nazora na vseh poljih. Slovenski katoliški narod se mu klanja s še prav posebno globoko ljubeznijo in goreče želi, da bi Pij XI. še dolgo vodil Cerkev v blagor vsega človeštva!

Slovenska Straža v spomin desetletnice majske deklaracije.

V teh svečanih dneh, ko proslavljamo desetletnico majske deklaracije, našega najvažnejšega dokumenta iz borbe za narodno osvoboditev, v teh dneh ni smela zaostati »Slovenska Straža«, ena prvih in najstarejših narodnoobrambnih organizacij, ki si je stekla mnogo zaslug v obrambi naše severno-vzhodne narodne meje.

V nedeljo ob 10 dopoldne se je v veliki mionski dvorani zbrala številna množica, da prisostvuje proslavi, ki jo je priredila »Slovenska Straža«.

Zborovanje je otvoril v imenu »Slovenske Straže« predsednik prof. dr. Valentin Rožič z jedrnatno označbo zgodovinskega pomena majske deklaracije. Akademski orkester je zaigral koračno, nakar je povzel besedo oblastni poslanec

PROF. JARC,

ki je v temeljitem govoru podal zgodovinski razvoj, ki je privedel do majske deklaracije. V Avstriji je vladal v prvih letih vojne absolutizem in oktroja. Nosilec tega režima je bil absolutist grof Stürgkh, ki je padel 21. oktobra pod kroglo dr. Adlerja, mesec dni kasneje je umrl v 86. letu starosti Franc Jožef. Tedaj so padle besede: »Wenn die Monarchie zu Grunde gehen soll, so soll wenigstens anständig gehen.« Clam-Martinic se je čutil prišljenega, da obnovi ustavnost. Po dolgem oklevanju se je sestal koncem meseca maja 1917 avstrijski parlament na Dunaju. Tedaj so se oglašili zastopniki slovanskih narodov

o vodilni vlogi Nemštva, ki ga čaka po svetovni vojni. V Avstriji sami so imeli Nemci odločujočo, prvo in zadnjo besedo. Na umeten način so si znali z izigravanjem malih narodov ustvariti večino v parlamentu. Nemščina je bila državni jezik, uradništvo je bilo pretežno nemško, šolstvo je bilo nemško, nemščina je bila poslovni jezik parlamenta. Kot svoj bodoči program so hoteli Nemci ustvariti dohod do Egejskega in do Jadranskega morja.

Leto 1917. je napravilo čez te račune križ. Kakor češki in poljski poslanci, tako so nastopili tudi jugoslovanski poslanci vsi enotno. Že leta 1916. so se pričeli tesni stiki med Jugoslovani in Čehi. Z njimi smo ustvarili skupno fronto v parlamentu in izven parlamenta.

Pričeli so se protesti proti oktroaju, kakor n. pr. proglas čeških književnikov in zborovanje v praškem Narodnem divadlu dne 17. maja.

Novi avstrijski vladar Karl je bil povsem nesposoben. Pod Clam-Martinicem in Seidlerjem se je pričela gnjusna igra z ustavo.

Po proglasu majske deklaracije so Nemci pričeli z ostudno gonjo proti Slovincem. Dr. Krek in dr. Korošec sta bila stalno pod policijskim nadzorstvom, enako tudi druge odlične politične osebnosti.

Tudi Jugoslovani v inozemstvu niso mirovali. Dne 1. maja 1915. se je osnoval Jugoslovanski odbor, ki je pričel z živahno akcijo proti avstro-ogrski monarhiji. Delo Jugoslovanskega odbora se najbolj izraža v krfskem paktu, dne 20. julija 1917, ki je zahteval združitev vseh Jugoslovancev pod žezlom dinastije Karadžordževićev.

V potek svetovne vojne je odločilno posegel vstop Amerike v svetovno vojno. Ze spomladi l. 1916. je dejal Wilson: »Nemčiji sporočam, da če ne konča te vojne strahote, bodo Združene države pretrgale zveze z njo.

27. III. 1917 so Združene države napovedale Nemčiji vojno. Wilson je objavil svojih znamenitih 14 točk, ki so vzbudile velik odmev v vsej naši domovini.

V nas je bila zavest, da pomenjajo ideje majske deklaracije minimum in ne maksimum naših zahtev. Smrt dr. Janeza Ev. Kreka dne 8. oktobra 1917, ki je tako kruto zadela ves naš narod, pomenja obenem tudi začetek vsega gibanja za majske deklaracije, ki je objelo ves naš narod. Prvi, ki je podpisal majske deklaracije, je bil naš vladika dr. A. B. Jeglič. Njemu so sledile naše občine, nato pa ves narod brez izjeme stanu, starosti in strank. Pričeli so se veliki tabori v Zalcu, Št. Vidu, Postojni in drugod. Vseh velikih taborov za majske deklaracije je bilo osemnajst. Dne 24. III. 1918 je izročilo naše ženstvo dr. Korošcu v Ljubljani 200.000 podpisov za majske deklaracije. Vladni protiukrepi, kakor poostrena cenzura, prepovedi in preganjanja, so bili brezuspešni.

Odločilno besedo pa so povedali slovenski in slovanski politiki na velikem slovanskem shodu v Št. Janžu na Dolenjskem ob priliki odkritja spominske plošče dr. Kreku. Ustanovili se je Narodni svet z dr. Korošcem na čelu, ki ga je narod kmalu priznal za svojo vrhovno instanco.

Toda dnevi robstva v Avstriji so bili že šteti. Oktobra meseca 1918 so verige padle! Med nas je prihajal v znamenju Svobode dolgo pričakovani kralj Matjaž in prvič v zgodovini so postali Slovenci državni narod.

Govornik nato govori o naši novi državi, Zgradba države Srbov, Hrvatov in Slovincem ni trhla. Njena konsolidacija napreduje vedno bolj in bolj. Problem treh bratov, ki jih ločijo razlike v govoru, kulturi in veri, premaguje za Jugoslovane značilen smisel za solidarnost in vzajemnost.

Pomen Slovenije za državo je velik, kajti Slovenija tvori prirodna vrata na Balkan. V novi državi imajo Slovenci posebno vlogo: kulturno in gospodarsko.

Govornik zaključuje: Prisego, ki smo jo dali ob majske deklaraciji, to prisego bomo držali. Zavedamo se, da smo v lastni državi, zavedamo pa se tudi, da imamo brate, ki jih še ni med nami. Naša samoodločba bo šele tedaj popolna, ko jih dovedemo v skupno domovino Slovincem, Hrvatov in Srbov!

Govoru posl. Jarca je sledilo burno odobravanje vse dvorane. Poseben kvartet je nato zapel nekaj krasnih koroških pesmi, nakar je povzel besedo:

NARODNI POSLANEC SMODEJ,

ki je izvajal:

Nenadoma in nepričakovano so prišli težki in veliki dogodki svetovne vojne; dolgo prej pa jih je že slutilo uho ljudske duše in

jih v vsej njihovi grozoti in razdejanosti v prerokbah pričakovalo. Prišli so ti dogodki in glasno, potrkali na male narode: Ali ste pripravljeni? Ali bo slovenski narod razumel, da je prišel zanj zgodovinski trenotek, ki se morda nikdar več ne povrne, ako se enkrat zamudi? Če narodi ne umejo svojega časa, jih kolo časa stre. Veliki narodi svoje zgodovinske napake lažje popravijo kakor mali narodi. Za slovenski narod je prišel čas odločitve: Ali se bo dvignil k solncu svobode in osamosvojil, pripravljen na nadaljnje težke borbe, da si obvaruje zadobljeno svobodo ali pa se bo udal v usodo počasnega in nevzdržnega umiranja, kakor ga je Ivan Cankar označil s klasično-tragičnimi besedami:

»Obsojeni na smrt — ves trud, prijatelj, je brezuspešen in zato neumen; preoblecij jih na zunanje, v srcu so hlapci in obsojeni na smrt!...«

Da, kdor je razmišljal o preteklosti našega naroda v dobi zadnjih dvajset let pred svetovno vojno, je videl, da se je naš narod v tej kratki dobi z nesluteno silo silno dvignil v narodni zavesti in napravil tak orjaški kulturni korak kakor noben od drugih malih narodov, da pa bi, razdeljen na pet pokrajin, vsaka s svojim posebnim raznarodovalnim sistemom, ne mogel vzdržati. Kos za kosom bi se oddrobil ob meji in notranjo odporno silo naroda bi dušil med vojno sklenjeni načrt o nemškem državnem jeziku in absolutni nadvladi nemškega naroda. Dne 19. aprila 1917 so bili Nemci pri cesarju in jim je tedaj cesar dejal: »Računam na Nemce v Avstriji, ki jim kot sigurni opori državne enotnosti, zasnovani že tekom vojne in ki se mora po koncu vojne dosledno izvesti, pripada velika naloga.«

V ponižanih in potlačenih narodih se je zbiral strašen srd. Slovenski narod je ob pravem času imel prave voditelje, ki so imeli dovolj poguma in razuma, da so »magno charto« slovenskega naroda, majske deklaracije, razvili v dunajskem parlamentu kot minimum v zahtevi slovenskega naroda. Potlačeni narod se je dvignil, ves njegov zbrani srd je buknil v urejeni obliki na dan, celo polmrlični so se budili k vstajenju, kakor da bi bil zarotil pred goro Peco speči kralj Matjaž s svojo sabljo. Ves narod je slišal to znamenje njegovega poziva in mali narod je vstal mogočen kot orjak, samozavesten, odločen in v strnjenih vrstah kakor še nikdar prej v vsej svoji zgodovini. Tak narod ne more umreti, ker mu polje zdrava kri po njegovih žilah, ker je srčen in odporen!

Deset let je minilo od tedaj in skoro se nam zdi, kakor da so bile to samo sanje, ki smo jih nekdanj sanjali in so se razblinile, ko nas je prebudilo novo realno življenje, ki nam je prineslo toliko razočaranj, toliko trpljenja in novih borb. In vendar se smemo z zadovoljstvom in s ponosom ozreti nazaj na dobo majske deklaracije. Noben drug narod na našem jugu v svoji celoti ni tako živo doumel in doživel ideje in smisla majske deklaracije kakor slovenski narod, ki je bil nosilec osvobodilne ideje avstro-ogrske Jugoslovancev. Naš narod je stal na čelu gibanja za to veliko idejo, ves narod, brez razlike stanov in starosti in je s tem dokazal, da je eminentno državotvoren narod. Rešil je svojo zgodovinsko nalogo in podal dokaz, da je kot narod življenja zmožen; doba majske deklaracije je bila zanj preizkušnja za njegovo bodočnost in obstoj. Kot narod nebotičnih gora je izgledal včas počen, neokreten, zato pa je narod, ki je v svojih ukrepih premišljen in vztrajen v svojih sklepih, nepremakljiv kot skala! Ali se je takemu narodu treba tresti pred bodočnostjo? Če se mu ne godi v novi in pravi domovini, kakor bi to zaslužil, ali naj radi tega jadicuje?

Borba je za vsak narod življenjska potreba, sicer zaspi. Ali se naj bojimo borbe za svojo bodočnost? Kdor se ne upa boriti in misli, da mu bodo pečenji piščanci sami leteli v usta, je že vnaprej podlegel. Fant, ki ni imel v svojem življenju kričev za klobukom in ni zavriskal, da se je slišalo v drugo faro, je jetičen, zapisan smrti!

Borba za pravice in popolno ravnopravnost v vsakem oziru je znak zdravega naroda. Slovenski narod sme mirno zreti v svojo bodočnost, če bo ostal zdrav na duhu in telesu in moralen. Tujec ga je zastrupljal, pa njegovega zdravega organizma ni mogel zastrupiti. Naj se pa morda damo sedaj zastrupljati od peščice ljudi iz vrst lastnega naroda, ki so se naučili strupa nemškega židovstva in ga ponujajo sedaj svojemu narodu kot pristen slovenski izdelek? ki pridigujejo, da je vse to, kar je bilo našemu narodu od pamtveka svetinja, kar mu je bilo v več kot tisoč letih

opora za obstanek, kar je bitno zvezano z vsem njegovim čuvstvom, mišljenjem in značajem, da je vse to treba zavreči kot staro obnošeno obleko? To bi se reklo, da slovenski narod naj zataji samega sebe! Kdor zanika, se sam, podlaga je tujčevi petli! Tako smo učili nekdanje narodne odpadnike, pa ta izrek tudi danes ni izgubil prav nič na svoji resničnosti.

Nasprotniki smo vsakega puhlega bahaštva in nacionalne ošabnosti. Narodi, ki so na to pozabili, so bili še zmirom tepeni. Toda narodna samozavest, naroden ponos je za vsak narod življenjska potreba, je zdrav vir, ki ohranja in krepi narodov organizem. Ljubiti svoje brate, ki živimo z njimi v državni zajednici, je čednost, biti jim v svoji sodbi pravičen, je naša dolžnost, rovariti pa proti svojemu narodu, denuncirati ga in ga potiskati z višine enakovrednega, nacionalno čutečega in dobrega državljana na stališče manjvrednega podložnika, stžnja, to je narodno izdajstvo! Ob desetletnem jubileju majske deklaracije vidimo, da nekateri, ki so vzeli jugoslovanstvo v zakup, danes nekako prezirljivo in z viška gledajo na majske deklaracije, kakor da bi bili ta zdravi pojav naše narodne samozvesti in odločne volje po lastni državnosti v zvezi z našimi jugoslovanskimi brati že davno prej prehiteli, kakor da bi bila ta elementarna sila slovenskega naroda v času majske deklaracije kakšna nacionalna slabost, zaostali ptič, ki ni dohitel svoje jate! Meni se zdi, da so to — hvala Bogu maloštevilni — ljudje, ki tedaj niso imeli poguma stopiti v riskantno areno med prve vrste, kjer so stali dr. Kerk, dr. Korošec, naš vladika dr. Jeglič in cela vrsta idealnih, neustrašenih mož iz vseh slojev in vseh strank slovenskega naroda! Danes se je lahko trkati na prsi in ni nobeno junaštvo, delati se junake s tem, da bi v javnosti in celo pred šolsko mladino radi utajili vse resnične jugoslovanske pokrete in borbe za narodno osvoboditev, voditelje tega gibanja. Ni morda samo slučaj, da je bil od vseh, ki so začeli akcijo za podpisovanje majske deklaracije med širokimi sloji slovenskega naroda, da bi ga navdušili za idejo osvoboditve, prvi, ki je brez poslanske imunite podpisal deklaracijo, naš presvitli škof dr. A. B. Jeglič, da je bil prvi, ki mi je izrazil pismo željo, da deklaracijo podpisem v imenu koroških Slovencev. Vseh teh mož in žena od dr. Kreka, dr. Korošca, dr. Jegliča, dr. Tavčarja, dr. Ravniharja in drugih, ki jih ne bom našteval, do slovenskega dekleta na najvišji gorski vasici, ki je z žarkim ognjem ljubezni do svojega naroda in idealno požrtvovalnostjo nabirala podpise za boljšo bodočnost svojega naroda, vseh teh se danes hvaležno spominjamo. Njihovo delo, njihove žrtve niso bile zaman. Od tedaj je slovenski narod vidno za ves svet stopil v krog drugih narodov, ki imajo svojo državnost, tedaj se je šele odkril svetu in postali smo pred njim narod z upoštevano kulturo, državen narod. Naš jezik je zavladal v vseh naših institucijah, znamenje in simbol svobodnega naroda, dobili smo svojo najvišjo kulturno institucijo, slovensko univerzo in možnost, da si vsled državne malomarnosti sami iz svojih siromašnih sredstev zgradimo akademijo znanosti in umetnosti; od tedaj so naši politiki postali državniki in so dobili kot taki pristop v krog državnikov ostalega sveta. Naš jezik je državni jezik in narodi, ki nas prej niso niti poznali, stopajo z nami v ožje kulturne in državne stike kot z narodom, ki je bistven in polnovreden del države Srbov, Hrvatov in Slovencev. In ko bodo z nami zopet združeni, ki so živ od našega narodnega telesa, pa od njega odtrgani, bomo postali tudi močnejši narod, ki bo v plemeniti in bratski tekmi z brati Hrvati in Srbi gradil boljšo in svetlejšo bodočnost sebi in skupni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Kakor govor posl. Jarca, tako so prekinjali poslušalci s ponovnim odobravanjem tudi izvajanja poslanca Smodeja.

Krasno uspešno zborovanje je zaključil dr. Rožič z zagotovilo, da ostanemo Slovenci zvesti onim velikim idejam, za katere smo se borili pred in med svetovno vojno, katere izraz vidimo v majske deklaraciji, uresničitev pa v naši novi državi.

Zborovanje se je zaključilo ob pol 12 dopoldne.

Mladina proslavlja desetletnico majske deklaracije.

Mogoče najlepša prireditev vse proslave majske deklaracije je bila krasna manifestacija, ki jo je priredila v nedeljo mladina vseh ljubljanskih srednjih in osnovnih šol. Navdušenje, s katerim so se pred desetimi leti starejše generacije oklenile majske deklaracije kot svojega simbola za narodno osvoboditev, to navdušenje je imela v nedeljo v isti meri naša sedanja šolska mladina. Nepristano vzkliranje narodu, neodrešenim bratom, državi in dinastiji je bilo tako pristno, je tako kipele mladini iz prsi, da niso nikjer opazili niti sledu kakor inicijative s strani njenih učiteljev in aranžerjev sprejema. Mladine ni motil niti dež, ki je mestoma rošil na sprejeto. Globoka narodna zavest, ki je vznikla v srcih mladine, je v nedeljo dobila pri sprejeto svoj izraz.

Ze zgodaj dopoldne so se zbirali na kraju zbirališča okrog Obrtne šole in na Mirju dijaki in dijakinje vseh ljubljanskih gimnazij, realke, liceja, mešanskih in osnovnih šol ter drugih šolskih zavodov. Z Mirja je nato krenila mladina v veličastni, več tisoč glav številni povorci po Bleiweisovi, Gosposvetski, Dalmatinovi in Miklošičevi cesti, po Marjinem trgu skozi Wolfovo ulico na Kongresni trg, neprestano vzklirajoč in pojoč domoljubne pesmi. Mladini je sledila dravska godba, za njo so nosili dijaki velik napis: »Za Jugoslovansko Ma-

tičo«, nato so sledile krepke skavtske in taborniške skupine, delegacija Narodne obrane in nato zopet cela vrsta osnovnih šol. Mladina je nosila v povorci velike napise z rodoljubnimi izreki.

Za temi je korakala godba iz Mladinskega doma na Kodeljevem, nato gojenke Lichtenturnovega zavoda, vse v enakih krojih. Gotovo najlepši del vsega sprejema pa je tvorilo 18 velikih voz, na katerih so se peljale učenske ženske realne gimnazije. Vsak voz je tvoril svojo zaključeno alegorično sliko deklet v narodnih nošah. Tej skupini je sledila viška godba, nato pa zopet mladina, ves sprejeto pa je prav krasno zaključila skupina srednje tehnične in obrtne šole. Dijaki teh dveh šol so nosili s seboj kot znamenje dela kladivo, naklo, razno orodje ter dele strojev.

Prav gniljivo je bilo videti, s kakim svetlim ognjem manifestira mladina za naše neodrešene brate. Nekako ob 11 se je vsa mladina zgrnila na Kongresni trg ter zavzela ves široki prostor pred univerzo.

Proslava desetletnice majske deklaracije v Mariboru.

Maribor je včeraj slovesno proslavil desetletnico tistega zgodovinskega trenutka, ko je zasijala Slovencev zarja svobode in so pričeli pokati okovi, ki so stiskali naš narod tisoč let. V Mariboru je imela proslava svoj poseben značaj, lepši in pristranejši. Bil je to spomin na tiste boje na severni meji, ko so se Slovenci borili za vsako ped svojo zemljo proti neizprosni sovražniku. Maribor je bil središče teh bojev, ki so proti koncu postali naravnost obupni brez upa na zmago. Zato je Maribor s tem večjim veseljem pozdravil majske deklaracije, s katero mu je vznikla nova nada na osvoboditev, ki se je ob propadu Avstrije tudi uresničila.

Slavnost se je vršila pod okriljem Jugoslovanske maticice. Slavnostnega tabora na Glavnem trgu se je udeležilo nad 10.000 ljudi. Otvoril ga je predsednik J. M. Stanko Detela. Za svoja izvajanja je žel buren val navdušenja. Nato je dobil besedo profesor Sušnik, po čigar govoru se je množice polastilo velikansko navdušenje. Neprestano so vzklirali Kreku, Korošču. Ob njunih imenih je manifestacija dosegla vrhunec.

Dr. Korošec pri kralju v avdijenci.

g Vrnice, 30. maja. (Izv.) Danes je prišel semkaj načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec. Nastanil se je v zdravilišču Sv. Gjorgje. Ob 10. uri dopoldne je bil od kralja sprejet v avdijenci, ki je trajala

Z balkona Dereanijeve hiše je mladino, ki je tvorila prav pestro sliko, nagovoril predsednik »Jugoslovanske Maticice« dr. Pretnar, pozivljajoč jo, naj ostane zvesta onim idejam, ki so jih vcepili narodu pred desetimi leti njegovi prvi možje. Toda še vedno niso osvobodeni vsi bratje, še vedno čakajo tam ob Soči in v Istri odrešitve naši bratje in sestre. Njim mora veljati predvsem ta manifestacija. Obenem pa se obračajo vse miali do onega, ki vodi sedaj naš narod, do kralja Aleksandra. Mladina prične vzklirati kralju Aleksandru in neodrešenim bratom ter se med petjem domoljubnih pesmi mirno razšla.

V nedeljo je bila vsa Ljubljana v zastavah. Po ulicah so gospe in dekleta prodajale lepe spominske znake v spomin ob desetletnici majske deklaracije. Na teh znakih je bil utisnjen simbol naše narodne borbe — bršljanov list. Ni ga bilo skoro človeka, ki ne bi imel v nedeljo tega znaka in ki ne bi storil tako svoje narodne dolžnosti.

Maribor, 30. maja.

Z Glavnega trga se je sprejeto razvil proti parku. Na čelu sprejeto so korakali poslanci Jugoslovanskega kluba Vesenjaki in Zebot, oblastni odborniki Marko Kranjc, odbor Jugoslovanske Maticice, društva z zastavami in nepregledna množica naše mladine je tvorila veličasten sprejeto.

V smrekovem gozdu v parku se je zbrala vsa ta nepregledna množica. Tu je Jugoslovanska Matica vzdala granitno spominsko ploščo. Pred zagrnenim spomenikom so se zbrali zastopniki: veliki župan dr. Schaubach, oblastni predsednik in mariborski župan dr. Leskovar, narodna poslanca Zebot in Vesenjaki, oblastni odborniki Marko Kranjc, ravnatelj Povalje, predsednik J. M. Stanko Detela in številni drugi. Detela je pozdravil množico in izročil spomenik mariborskemu mestu v varstvo. Dr. Leskovar je v imenu občine prevzel spomenik v varstvo. Učitelj Skala je orisal boje Slovencev v zadnjih 75 letih. Nato je godba zaigrala, nakar so se pričele množice razhajati.

Pred vstopom Maksimoviča v vlado.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Predsednik vlade Velja Vukičević in vojni minister general Hadžić bosta jutri zvečer odpotovala v Niš in bosta tam zastopala vlado pri svečanostih, ki se bodo vršile ob priliki odkritja spomenika v vojni padlim nižjim vojakom. Na slavnost bo prišel tudi kralj. Misli se, da bo pri tej priliki predsednik vlade predložil kralju v podpis večje število ukazov. Kakor se v vladnih krogih zatrjuje, bi predvsem predložil ukaze o upravnih uradnikih. Za velike župane ukaz še ni gotov.

Povodom tega potovanja predsednika vlade se v delu tukajšnje politične javnosti postavlja vprašanje vstopa Bože Maksimoviča v vlado. Boža Maksimović je včeraj obiskal

predsednika vlade in se z njim nad dve uri razgovarjal. Povodom tega sestanka se je zatrjevalo, da je prišlo med obema radikalnima prvakoma do sporazuma, da bo Maksimović vstopil v vlado kot zastopnik radikalnega centra in da bo dobil prosvetno ministristvo.

Demokrati so odločno proti vsakemu vstopu Bože Maksimoviča v vlado. Posebno energično nastopa Ljuba Davidović. Vendar je del demokratov pripravljen skleniti kompromis, da v slučaju vstopa Bože Maksimoviča v vlado dobe večje število velikih županov. Če vstopi Boža Maksimović v vlado, zahtevajo demokrati spremembe pri velikih županah in drugih upravnih uradnikih, katere spremembe se dosedaj še niso izvršile.

Državni odbor imenovan.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Nocoj se je vršila seja vlade. Finančni minister je poročal o ukazu, ki je podpisan o imenovanju osmih članov državnega odbora, katere je imenoval kralj na predlog finančnega ministra glasom odredbe finančnega zakona. Člani so sledeči: Miloš Savčić, upravnik Narodne banke, dr. Alexander, predsednik Zveze industrijcev v Zagrebu, Nikola Berković, predsednik saraevske trgovske zbornice, dr. Ribar, bivši predsednik narodne skupščine, Mihajlo Protić, član glavne kontrole, dr. Lazar Bugarčić,

ravnatelj Klavniške družbe, Mihajlo Šonda, industrijalec, Osman Hadžić, načelnik notranjega ministristva v pokoju. Poleg tega je vlada razpravljala o razdelitvi reparacij iz Nemčije. Dva milijona zlatih mark se je dobilo za dobo treh let. Od tega gre polovico za državne, polovico za zasebne potrebe. Za zasebne potrebe se je izdelal pravilnik, katerega je vlada sprejela. Razdelitev za državne potrebe bo izvedel gospodarskofinančni odbor ministristva.

Volitve na Bolgarskem.

g Sofija, 30. maja. (Izv.) Rezultati, ki so znani o včerajšnjih volitvah v narodno sobranje, še niso sicer končnoveljavi, ker mnogo rezultatov radi komunikacijskih težav še ni v Sofiji znanih. Dosedaj znani rezultati dajo sledečo sliko.

Vladni blok pod imenom Demokratičeski zgovor, k aterega vodje so predsednik vlade Ljapčev (demokrat), zunanji minister Burrov (naprednjak), Najdenov (radikal), Cankov (Demokratičeski zgovor) je dobil 172 mandator. Stambulovski (Stambulov) in del nacionalne stranke so dobili 6 mandator. Zelezni opoziciionalni blok, v katerem so: glavni del zemljedelske zveze, Radulov in Mulavjev, socialni demokratje pod vodstvom Zakazova in Pastuhova ter nova stranka malih obrtnikov, ta blok je dobil 67 mandator. Od teh je 55 zemljoradnikov, 8 socialdemokratov in 4 obrtniki. Pri zadnjih volitvah so dobili socialdemokrati 29 mandator, zemljoradniki 23. Drugi opoziciionalni blok sestavljajo del demokratske stranke pod vodstvom Malinova, del radikalov pod vodstvom Stojanova, del nacionalne liberalne stranke, tako zvani radoslavisti s Kjordčevim na čelu. Ta blok je

dobil 11 mandator. Koalicija dragijevistov, v kateri je del zemljoradnikov, ni dobila nobenega mandata. Komunisti 11 mandator, Makedonci 11, liberalci in del Smilovcev 1 mandator.

Po teh rezultatih se vidi, da se je levica precej okrepila. V glavnem se sobranje ni spremenilo. Sedanja vlada ima večino in možnost obstanka pred bodočo skupščino.

g Sofija, 30. maja. (Izv.) Volitve v sobranje, ki so se včeraj vršile, so v celi Bolgariji potekle v polnem miru. Pripetil se ni noben incident. V Sofiji je glasovalo skupno 34.899 oseb. »Demokratičeski zgovor« je dobil 4 mandate, koalicija Malinov-Kjordčev-Tončev 3 mandate, koalicija zemljoradnikov, socialistov in obrtnikov 1 mandator, komunisti 2 mandata, nacionalni liberalci 2 mandata. Ostale stranke niso dobile nobenega mandata. Poročila iz notranjosti, ki so še nepopolna, kažejo, da je vlada na prvem mestu, potem pridejo zemljoradniki in socialisti. Končni rezultat volitev še ni znan. Poročilo ugotavlja precejšnjo okrepitev zemljoradnikov. Komunisti so obdržali svoje pozicije.

Sovjetska kriza?

Po angleško-ruskem prelomu se najbolj vsiljuje vprašanje: Kakšno reakcijo je povzročil v Rusiji korak angleške vlade? Časopisi poročajo, da rdeči generali govorijo o vojni, da sovjetski diplomati iščejo novih formul, da sovjetski nacionalni ekonomski in trgovinski strokovnjaki pripravljajo nova tržišča za rusko blago. Vendar javnost najbolj zanima odgovor: Kako pa je angleško-ruski prelom vplival notranjepolitično?

O tem razpravlja v »Kölnische Volkszeitung« dr. v. Renteln, ki priobčuje daljši zanimiv članek. Iz tega članka nekaj važnejših misli:

Polom zunanje politike sovjetske unije bo pospešil strankarsko borbo v komunistični Moskvi. Ta borba bo posledica zadnjih diplomatskih neuspehov. Doslej je vsak zunanji neuspeh imel obratni učinek: strankarska borba se je v vsakem težkem zunanjem položaju pomirila. Danes pa ta borba postaja srditejša. Čisto očitno je, da je zadnji neuspeh bil nasprotnikom sedanje sovjetske vlade do brodožel povod, da gredo zoper njo.

»Da spoznamo stališče strank in medsebojni boj, moramo poskusiti zadnje formule ruskega problema, formulo, ki ima svojo politično in gospodarsko stran. To je nasprotje med obstoječo strankarsko dogmo ter razmerjem sil v Rusiji in v ostalem svetu. Je nasprotje med prizadevanjem, ustvariti »socialistično gospodarstvo«, ter med svobodnimi gospodarskimi silami, med industrio in kmetijstvom, med mestom in deželo, med oficijelno finančno politiko ter med svobodnim zbiranjem kapitala v deželi, med diktatorskim vodstvom in med stremeljenjem za svobodo v najširših plasteh naroda.« V razmerju do teh vprašanj moremo v boljševiški stranki ločiti štiri glavne struje.

Skupina pod vodstvom Zinovjeva hoče brezobzirno izvajati komunistična gospodarska načela v Rusiji tudi proti kmetom, hoče aktivno pripravljati svetovno revolucijo ter zametuje pogajanje s kapitalističnimi državami.

Trockij s svojimi somišljeniki se loči od Zinovjeva le v tem, da presoja drugače taktične možnosti, vsled česar je prisiljen do drugačnih posledic. Tudi za to skupino je svetovna revolucija zadnji cilj. Toda prevladuje mnenje, da se ta končni cilj v doglednem času ne bo dal izvesti. Zato je treba vzdržati do nove revolucionarne situacije na svetu. Vsled tega so za sedaj pripravljeni na vsakojake koncesije, da le ostane na vladi boljševiška stranka, čeprav v spremenjeni obliki. Toje potrebno ohraniti, da bo v trenutku potrebe na mestu!

Na mnogo konstruktivnejši idejni podlagi pa sloni vladna skupina s Stalinom na čelu. Ta skupina je mnenja, da je obnova Rusije po načelih boljševizma — najvažnejša naloga, a ne končni cilj. Ker se je boljševizem v Rusiji povzpelo do neomejene moči, smatra Stalinova skupina za svojo glavno dolžnost v dejanju dokazati, da se država po teh načelih da boljše vladati ko po starih. Vsled tega je tej skupini največ do tega, da sovjetska unija pridobi čim več na politični in gospodarski sili. Svetovna revolucija je tudi Stalinu višek komunističnega prizadevanja, toda za njo se sme delati samo tako daleč, da se ne ogrožajo bližnji cilji, ki so uresničenje boljševiškega programa v Rusiji sami. Da pa bo mogoče Rusijo dvigniti, je potrebno pridobiti za sodelovanje tudi tiste sile, ki sicer boljševizmu niso naklonjeni. Tudi z inozemstvom je treba sodelovati, da se dosežejo koristi v označenih namen. S tem programom je Stalin potisnil ob steno svoje nasprotnike. Za njim stoji armada in pa poklicno uradništvo, ki skupaj z gospodarskimi krogi tvori četrto skupino. Ta skupina je zastopala sovjetsko Rusijo na svetovni gospodarski konferenci. Tako se lahko reče, da je Stalinovo stališče izrazito realno politično. Ravno zato pa je prelom z Anglijo mogel to stališče najbolj ogroziti in s tem Stalinova samega.

Poleg angleškega preloma in afere z družbo Arkos se pojavljajo stalni ruski neuspehi na Kitajskem. Vsled tega pridobiva na moči četrta skupina kot najbolj radikalna ter izgublja Stalinova kot najbolj realna in oportunistična. Postopanje Anglije je boljševiško stranko radikaliziralo. Sovjetska vlada sicer ohranja miru ker tri daje skrajno mirne izjave. Toda Anglija očitno pozna njeno domačo slabost. Zato piše »Times« 25. maja, da angleški korak ni naperjen proti Rusiji, ampak proti sedanji sovjetski vladi.

Ker pa Anglija tudi ve, da bi za to in tako sovjetsko vlado prišla druga in drugačnejša, zato je jasno, da Anglija s to politiko hoče vznemirjati nasprotnika doma ter ga rušiti v medsebojnih domačih bojih. S tega vidika je položaj sovjetske vlade tako resen, kakor že od l. 1920. ni bil.

To so približno glavne misli omenjenega članka, ki imajo na sebi mnogo verjetnosti.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA TREH DRŽAV.

v Ženeva, 30. maja. (Izv.) Ameriško poslanstvo v Bernu je sporočilo tajništvo Društva narodov, da se bo vršila razorožitvena konferenca Združenih držav, Anglije in Japonske 20. junija v Ženevi. Na konferenco pri potuje nad 200 zastopnikov in izvedencev.

Moskva ne verjame na vojno.

Berlin, 28. maja. Zastopnik sovjetske diplomacije je časopisju podal izjavo, v kateri med drugim pravi: »V Moskvi presoja položaj brez vsakega razburjenja, kar je tudi razvidno iz mirnega tona uradnih izjav in članov moskovskega tiska. Najprvo ne verjamejo na vojno. Tudi Anglija sama najbrže ne želi, da bi se spor poostрил do vojne. Prav gotovo pa nima nade, da bi dobila zaveznikov. Ni niti misliti, da bi se dobila kaka druga država, ki bi bila pripravljena udeležiti se pohoda Anglije proti Rusiji. Niti Francija niti Nemčija ne bi šli z Anglijo. Res se je govorilo o tem, da bi morda na Poljskem bilo dobiti ljudi, katerim bi se zdel trenutek ugoden, da bi udarili proti Rusiji. Gotovo bo na Poljskem kaj ljudi, željnih avantur, toda so tam tudi zelo mirni in razumni politiki. Velika večina poljskega naroda noče nikake vojne. Tudi na Poljskem vedo čisto dobro, da si ne morejo želeči boljše ruske vlade od sedanjega. Kajti sovjetska vlada ne misli na zopetno ustanovitve velike Rusije. Meščanska ali še celo caristična vlada pa bi si brez dvoma prizadevala, zopet si pridobiti Poljsko.

Čičerinov uspeh v Parizu.

London, 28. maja. »Evening Standard« poroča iz Pariza na podlagi diplomatskih poročil, da je Čičerin zapustil Pariz, ko mu je Briand dal zagotovilo, da Francija ne namerava prekiniti diplomatske odnose z Rusijo. Pač pa je Briand poudaril, da Francija ne bo

trpela propagandističnega vmešavanja v notranjo francosko politiko.

Frankfurt n. M., 28. maja. Ruski ljudski komisar za zunanje zadeve je danes prispel sem. Nastanil se je na kliniki profesorja dr. Noordena, kjer bo ostal nekaj dni.

Rusijo bo v Angliji zastopala Norveška.

v London, 29. maja. (Izv.) Anglija je poverila Norveško, da zastopa njene interese v Rusiji. V torek bo osebje ruskega poslanstva, trgovskega zastopstva in družbe Arcos odpotovalo na ruski šolski ladji.

v London, 30. maja. (Izv.) Vesti, da je Anglija naprosila Norveško, naj bi ta zastopala Anglijo v Rusiji, označuje Reuterjev urad kot popolnoma resnične.

v Berlin, 29. maja. (Izv.) Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, je dobila nemška vlada vprašanje, če dovoli nekaterim nastavljenecem ruskega trgovskega zastopstva in »Arcosa« za štiri do šest tednov bivati v Nemčiji. V tem času bi Rusi zaključili svoje trgovinske posle z Anglijo. Nemška vlada je na to prošnjo pristala.

Odmevi londonskih preiskav v Chile.

v Santiago de Chile, 30. maja. (Izv.) V zvezi z dokumenti, ki so jih našli pri preiskavah v sovjetskem poslopiju v Londonu, so se začela tudi tu preganjanja komunistov. Policija je dobila tudi spise, ki dokazujejo, da so komunisti v Chile dobivali navodila za svoje nastopanje od družbe »Arcos«.

Kruta obsodba.

FAŠISTOVSKA JUSTICA OBSODILA DE GASPERIJA NA 4 LETA JECE.

Rim, 28. Danes je stal pred sodiščem prejšnji voditelj italijanske ljudske stranke, poslanec De Gasperi. Obdolžen je bil, da je poskušal s starim in neveljavnim potnim listom iz političnih razlogov prekoračiti mejo. Obsojen je bil na 4 leta ječe.

Mednarodna konferenca dela.

Ženeva, 27. Delo mednarodne konference dela se vrši v odsekih. V odsekih za bolniško zavarovanje in strokovno svobodo so rešena že važna načelna vprašanja. Vprašanje prisilnega zavarovanja v odseku za bolniško zavarovanje še ni rešeno, čeprav se večer govornikov izreka zanj. V odseku za strokovno svobodo je pa bilo soglasno sklenjeno, naj to vprašanje uredi mednarodna konvencija, ki naj se izdela. Ta nova konvencija naj zagotovi svobodo strokovnega organiziranja za posameznika ter svobodo delovanja za strokovna društva. — V odseku za minimalne plače se je zastopnik nemške vlade izrekel za sistem kolektivnih pogodb. Razprava o tem predmetu še ni končana.

Centralna komisija krščanskih strokovnih društev v Avstriji je poslala mednarodni konferenci dela odločen poziv, naj se mednarodna konferenca dela zavzame za svobodo strokovnega organiziranja. Socialistični voditelji v Avstriji jemljejo krščanskim delavcem s teotorjem svobodo, organizirati se po svojem svobodnem prepričanju.

Lindbergh v Londonu.

v London, 30. maja. (Izv.) Včeraj popoldne po 6. uri je prišel na aerodrom v Croydon letalec Lindbergh. Policija ni mogla prvi hip vzdržati reda, tako da je nastala tolika gneča, da pilot ni mogel pristati in je dolgo časa krožil nad letališčem, preden se je policiji posrečilo, da je izpraznila toliko prostora, kot ga je bilo potreba za pristajanje. Ko je iz-

stopil iz zrakoplova, so ga pozdravili najprej ameriški poslanik v Londonu, angleški zrakoplovni minister in cela vrsta oficijelnih osebosti. Že dve uri pred Lindberghovim prihodom je bilo na letališču polno ljudi, ki so bili pričr prizoru, ko je iz višine 50 čevljev padel na tla pasajirski aeroplan. K sreči pa ni bila nobena oseba poškodovana.

v Bruselj, 30. maja. (Izv.) Tudi Bruselj je pripravil Lindberghu navdušen sprejem. Lepo sobotno popoldne je zvalo velike množice ljudstva k slovesnemu sprejemu. V soboto ob 3.15 je slavljeni letalec stopil na belgijska tla. Prve čestitke mu je izrekel ministrski predsednik Jaspars. Za vzdrževanje reda je bilo radi silnega navala navzočih 1200 vojakov letalskih čet.

Obsodba Stj. Radiča in njegove politike.

V Šibeniku so se dne 22. t. m. sestali zastopniki tistih krajevnih odborov, ki so se odcepili od Radičeve stranke in doslej le posamič nastopali v svojih izjavah, da Radičeva politika obsoja, niso pa se še opredelili nikamor. Zbralo se je kakih 200 zaupnikov. Zborovanju, je predsedoval oblastni poslanec Drezga. Glavno poročilo je podal župan mesta Šibenika dr. Marko Kožulj. Ostro je bil Radičev brezglavost. Vojde HSS je imenoval ljudi, ki se bore samo za ministrske stolčke. Kdor ne poljublja palice in kloni pred Radičem, je proklet. Radič je s svojo demagogijo že veliko upropastil, vede v propast ves hrvatski narod in to se mora preprečiti. Dr. Kožulj je ugotovil, da v Narodni skupščini radi Radičevega tiranstva Dalmacije niso zastopali njeni rojaki, ampak Banovinci, ki Dalmacije ne poznajo in nimajo srca zanj.

Ostro je bil Radičev demagogijo, ki deli narod v kmete in gospodo in ugotovil, da samo gospoda odločuje v vodstvu HSS.

Dr. Kožulj je proglasil revizijo ustave za politični cilj disidentov. Zahteval je avtonomijo nedeljene Hrvatske. Politično se bodo disidenti priključili hrvatskemu bloku, to je volili bodo dr. Trumbića, ki je na koncu zborovanja tudi nastopil.

v francoski jezik, ter jo priobčujemo z dovoljenjem omenjenega dr. Gregorina radi njene današnje aktualnosti, se glasi v slovenskem prevodu:

SPOMENICA,

s katero se izpodbija trditev, češ da bi se Slovenci zadovoljevali samo z avtonomijo pod vladarstvom Habsburžanov, napisana po Slovincu dr. Gustavu Gregorinu, bivšem državnem poslancu v Avstriji, sedaj članu Jugoslovanskega odbora v Londonu.

Pogostoma se čuje iz ust javnih oseb ter se čita v časnikih (ni dolgo temu v »Giornale d'Italia«) trditve, da slovenska agitacija v Avstriji pod vodstvom duhovna dr. Korošca, predsednika Jugoslovanskega kluba v avstrijskem parlamentu, ne gre za tem, da bi se doseglo osvobodjenje Slovencev izpod avstrijske jarma in njihovo zedinjenje s Srbi in Hrvatji v eno neodvisno državo, marveč le za tem, da bi dosegli široko avtonomijo v mejah avstro-ogrskemu monarhije. To trditev se splošno podpira s tem, da se navaja deklaracija navedenega Jugoslovanskega kluba, predložena v seji avstrijskega parlamenta z dne 30. maja 1917, ki je zahtevala zedinjenje vseh zemelj avstro-ogrskemu monarhije, v kateri bivajo Slovenci, Hrvatje in Srbi, v eno neodvisno in demokratično državo, svobodno od kateregakoli tujega naroda, pod žezlom habsburške dinastije.

V izpodbijanje te trditve, v kolikor se tiče Slovencev, opirajoče se na gornjo dekla-

Resolucija, ki so jo zborovalci soglasno sprejeli, se glasi:

1. Prisotni delegati obsojajo nerealno, nereno, vratolomno in protihrvatsko politiko Stjepana Radiča in njegovega vodstva, ki je proračunano in iz egoističnih namenov vrglo vse uglednejše, kulturnejše in častiljivejše kakor tudi starejše borce iz HSS.

2. Ta neresna in protihrvatska politika je našla najboljšo oporo v Vidovdanski ustavi, ki je Srbom omogočila hegemonijo nad Hrvatji in Slovenci in to politiko izvaja z vsemi silami in jo podpira g. Stjepan Radič.

3. Radi tega smatrajo zborovalci, da se mora država preurediti z revizijo ustave na

principu avtonomije ali federacije ali da da svoji narodni eksistenci kako drugo obliko, ki bi v sedanjih državi zajednici omogočil popolno ravnopravnost v vseh smereh političnega, verskega, kulturnega in gospodarskega življenja.

Resolucija konča s pozivom na vse hrvatske stranke, naj se združijo v skupni revizionistični blok.

Ta zbor bo hud poper za Radiča. V Dalmaciji bo njegova stranka odločno nazadovala. Če bo pa ravno dr. Trumbić pobral dedščino HSS, je pa drugo vprašanje, kajti druga najmočnejša stranka v Dalmaciji je za radičevci krščanska hravska ljudska stranka.

Kaj se godi doma

† Župnik L. Turšič.

Včeraj, 30. majnika 1927, je umrl v Krškem ondnotni mestni župnik Leopold Turšič, po težki in mučni bolezni star 43 let. Pokojni je bil rojen v Ložu dne 13. novembra 1883. V mašnika je bil posvečen dne 15. julija 1907. Služboval je kot kaplan v Gor. Logatcu, na Vrhniki in v St. Vidu nad Ljubljano. Med svetovno vojno je bil ves čas vojni kurat na raznih frontah, kjer si je tudi nakopal kal bolezni. Po vojni je bil najprej nekaj časa kaplan v Smihelu pri Novem mestu, na kar je bil leta 1920. imenovan za mestnega župnika v Krškem. Pokojni je bil vsesranksko delaven mož, splošno znan in povsod priljubljen. Zlasti se je svojčas udeleževal na prosvetnem polju in posebej na leposlovnem kot pesnik in pisatelj. Bil je tudi nekaj časa urednik orlovskega lista »Mladost«. Zadnja štiri leta ga je močno trla bolezen — jetika. Dalj časa je prebil vsled zdravljenja na Golniku, kjer je tudi sestavil svojo pesniško zbirko, ki jo menda izda Družba sv. Mohorja.

Bog daj večni pokoj blagi duši!

† Viljem Köster.

Ljubljana, dne 30. maja.

Z Vestfalskega smo prejeli žalostno vest, da je v Walsumu, blizu Hamborna, umrl ondnotni župnik in novoimenovani proš, znani iskreni prijatelj Slovencev g. Viljem Köster. Dosegel je 58. leto starosti.

Pokojnik je iz samega pravilno razumevanega apostolskega navdušenja postal pravi Slovec, da je mogel širiti besedo božjo med zapuščenimi slovenskimi rudarji na Vestfalskem. Trikrat je pred vojno prišel na Slovensko, da se doobra nauči slovenskega jezika. Naučil se ga je gladko in popolnoma; zraven pa je spoznal in vzljubil slovensko zemljo in njen narod. Na svojih obiskih je mnogo potoval, kar peš je hodil od vasi do vasi in obiskoval domače ljudi in rojstne hiše in vasi svojih vestfalskih Slovencev. Na njegovo pobudo in po njegovem zgledu je potem še več teh idealnih nemških gospodov prišlo na Slovensko, učiti se slovenščine, da so mogli lažje delovati za naše vestfalske rojake. Pokojni g. Köster je ustanovil prvo slovensko društvo na Nemškem, ki bo letos praznovalo 25 letnico svojega obstoja. Temu društvu so sledila druga, tako da imajo vestfalski Slovenci danes že 25 takih društev. In vse to so storili nemški duhovniki, na čelu jim pokojni Köster, za naše vestfalske rojake, v času, ko je nam to po večini bilo nemogoče kaj izdatnega storiti za nje.

Plemeniti pokojnik je bil pravi oče slovenskih rudarjev na Vestfalskem, ki jim je pomagal z nasvetom, s tolažbo, molitvijo, z organizacijo in tudi z marsikakim telesnim dobrim delom.

Ljubljana, dne 30. maja 1927.

Za Odbor upnikov Slavenske banke:

Dr. Drago Marušič,
predsednik.

Dr. Roman Ravnihar,
tajnik.

Komisija na Dravi.

Pretekli četrtek in petek se je vršil v ptujskem okraju komisijelni ogled krajev in objektov ob Dravi, kjer je delo najnujnejše. Iz Belgrada je prišla v sredo pod vodstvom gosp. inspektorja inž. Pantiča komisija štirih članov, katerim se je pridružil voditelj hidrotehničnega oblastnega oddelka g. inž. Juran in g. inž. Knez. Interesente je zastopal poslanec Ivan Vesjenjak, okr. komisar Miha Brenčič in Ptuj posebej prvi dan g. podžupan Blažek, drugi dan g. župan Senčur, politično oblast pa g. vladni svetnik Vončina, okrajni glavar ptujski.

Ze v sredo popoldne so bila v Mariboru posvetovanja in razprave o problemih pri regulaciji Drave, Mure in Savinje. Določil se je tudi razpored za komisijelni ogled in sicer četrtek in petek za Dravo, sobota in nedelja pa za Muro.

Komisija je v četrtek od 9. ure jutraj pa do 8. ure zvečer z ladjo potovala od Loke pri St. Janžu pa do Lovrenčan na Hrvatskem ter ugotovila vse točke, kjer obstoji nevarnost in je treba obrambna dela takoj začeti, odnosno započeta izpopolniti in nadaljevati. Povsod je komisija stopila tudi v stik z interesenti.

Podlago komisiji je tvoril obsežen elaborat g. inž. Kneza, ki je z izredno vnmemo po navodilih svojih nadrejenih v kratki dobi izvršil načrt za uporabo 5 milijonskega kredita.

Komisija je označila kot brezpozojno potrebna dela v občinah Gajinci in Mala vas v zaščito

Spomenica Jugoslovanskega odbora v Londonu o pomena majniške deklaracije.

Odstavek majniške deklaracije, s katerim se je zahtevalo zedinjenje vseh zemelj avstrijske monarhije, v katerih bivajo Slovenci in Hrvatji, v neodvisno državo pod žezlom habsburške dinastije, je izkoriščala italijanska medvojna propaganda na Angleškem in v Franciji proti propagandi Jugoslovanskega odbora, stremčči po zedinjenju Slovencev in Hrvatov s Srbi v eno neodvisno državo, v smislu, češ da se težnje Jugoslovanskega odbora ne krijejo s težnjami Slovencev in Hrvatov, ki da bi se zadovoljili z neko širšo avtonomijo v okviru avstro-ogrskemu monarhije.

Z ozirom na to italijansko protipropagando, kateri je bil očividni cilj, da prepereči ustanovitev močne jugoslovanske države, je Jugoslovanski odbor v Londonu poveril svojemu članu dr. Gustavu Gregorinu nalog, da izdela spomenico, v kateri naj se pobijejo trditve italijanske protipropagande ter pojasni globlji in pravi pomen majniške deklaracije, katera spomenica naj bi se predložila angleškemu Foreign-Officeu (ministrstvu za zunanje stvari). Ta spomenica, ki jo imamo v rokah že od prevrata sem in ki je bila napisana meseca junija 1918 najprej v angleškem jeziku, pozneje pa prevedena tudi

racijo, bodisi da sloni na zmoti ali pa da je namenoma kriva, naj mi bo dovoljeno, da navedem nekatera konkludentna dejstva, da citiram nekatere glavne izjave slovenskih voditeljev, javnih shodov in časniških člankov ter da odkrito in objektivno izvajam nekoliko dokazov.

Predvsem naj mi bo dovoljeno, da naglašam, da sem bil državni poslanec v avstrijskem parlamentu in poslanec v goriškem deželnem zboru, v katerih korporacijah sem zastopal kraški okraj in en del goriškega okraja ter da sem pred tem bil tudi poslanec v deželnem zboru in občinski svetnik v Trstu, radi česar sem v položaju, da tolažim voljo in politične težnje slovenskega naroda tako rekoč iz lastne vednosti — naj se mi oprostijo to neskrupnost — avtentično.

To sem v stanu storiti temveč, ker sem postal član Jugoslovanskega odbora ne na svojo enostransko željo, ampak naprošen in delegiran po zboru odličnih slovenskih in hrvatskih politikov, ki se je vršil koncem aprila 1915 v Trstu. Ta zbor mi je podelil formalen mandat, da nastopam kakor član omenjenega odbora pri zaveznikih v prid osvoboditve Slovencev izpod avstrijskega jarma in njihovega zedinjenja s Srbijo. Ravno tak mandat je prejel od istega zbora glede Hrvatov dr. Trinajstić, istrski deželni poslanec in sedaj član Jugoslovanskega odbora v Rimu.

Tednji duševni voditelj Slovencev v parlamentu, duhoven dr. Krek, visoko na-

darjen politik, prvovrsten organizator, goreč pričaš in zgovoren propagator jugoslovanske ideje, je bil zadržan, da bi se bil udeleževal gori omenjenega zborovanja; poslal je pa na isto potom kolege-poslanca sporočilo, da popolnoma odobruje namene istega ter da bo skušal o istem ustmeno razgovarjati se s predsednikom Jugoslovanskega odbora dr. Trumbićem, ki se je nahajal takrat s prvimi člani tega odbora v Italiji. Med tem je izbruhnila vojna med Italijo in Avstrijo in tako ni dr. Krek mogel izvršiti svojega namena. Jaz in moj kolega dr. Trinajstić, ki sva sprejela nama poverjen mandat, sva uspela, da sva pravočasno prešla švicarsko mejo ter da sva dospela v London nekoliko dni po konstituiranju tukajšnjega Jugoslovanskega odbora, katerega člana sva postala ter sva še. Tukaj vmes, akoravno ni to v nobeni zvezi z mojim predmetom, naj mi bo dovoljeno omeniti, da sem v začetku vojne v razgovoru z visokim državnim avstrijskim dostojanstvenikom naglašal, da bi se bili lahko izognili tej morilni vojni, na kar mi je le-ta na kratko bil odgovoril: »Jezet oder nie!« (Zdaj, ali pa nikoli!).

Ko se vracam k svojemu predmetu, se moram še baviti z osebo dr. Krekova. Rekel sem gori, da je bil dr. Krek, ki je žal umrl v preteklem oktobru, bil duševni voditelj Slovencev. Njegov formalen voditelj je bil v začetku vojne dr. Susteršič, propagator slovensko-hrvatske avtonomije v okviru Avstrije, katera ideja je bila tudi program umor-

Dnevne novice

ozemlja političnih občin **Maha vas**, Gajovci, Formin, Cvetkovič, Trgovišče in Velika Nedelja. Daje delo ob krajnem mostu pri Borlu za zaščito občin Muretinci in Stojnici. Ravno tako so se kot neodoljiva obrambna dela ugotovila v občinah Sv. Marko, Zabovci, Poldinci, Breg pri Ptuj, Slovanja vas, St. Janž, Starše, Zlatoljše, Loka, Vurberk in Krčevina. O vsem tem se je napravil obširen zapisnik.

Z izvršitvijo dela in z naročili ogromnega materiala se prične tekoma enega meseca. Tako je zagotovil g. inšpektor Pantič.

Neumestni in neutemeljeni napadi, kakor jih je priobčil jutrov »Večernik« v štev. 23 stvari samo škodujejo.

IV. Vesenjak.

Občni zbor »Jadranske Straže«.

Sinoči ob 8. uri zvečer se je vršil v restavraciji »Zvezda« četrti občni zbor »Jadranske Straže«, društva, ki si je stavilo za nalogo, da propagira med narodom smisel za morje, za mornarico in za našo pomorsko obrambo.

Občni zbor »Jadranske Straže« je otvoril dr. Rudolf Marn, ki je opravičil odsotnost velikega župana in pozdravil vse navzoče. Izrazil je vtis, da je žela »Jadranska Straža« premočno zanimanja zase; vzroki so različni, eden najbolj tehtnih pa je, ker so vsi nacionalni delavci že preveč obremenjeni v raznih nacionalnih društvih, ki imajo narodno obrambno nalogo. »Jadranska Straža« pa ima gospodarsko in državno obrambno nalogo in bi zaslužila že radi tega več pozornosti kot dosedaj. »Jadranska Straža« ima predvsem namen, da bi kupila eno podmornico, da bi tako podprla našo morskoro obrambo. V ta namen je ljubljanski glavni odbor žrtvoval približno 80.000 dinarjev.

Tajniško poročilo je podal tajnik dr. Fetič. Društvo je imelo v preteklem letu 1500 članov v Sloveniji. Med poslovno dobo se je osnoval nov glavni odbor v Mariboru, ki je delo glavnega odbora v Ljubljani. Odbor je storil svojo dolžnost. Treba je predvsem omeniti delo agilnega ženskega mestnega odbora, ki je organiziral več prireditev v korist »Jadranske Straže« ter sodeloval pri več drugih dobroteljskih prireditvah, kakor v korist poplavlencev, slepcev ter ob prireditvi »Materinskega dneva«.

Blagajniško poročilo je podal kapetan Kasparyovič, revizorsko poročilo pa g. Rus, na katerega priporočilo je bil soglasno sprejet absolutni odbor. Pri volitvah je bil večinoma soglasno izvoljen stari odbor. Nato sta govorila še ravnatelj dr. Böhm in major Colarič o pomenu našega morja in morske obale, nakar se je občni zbor zaključil.

V nedeljo, dne 12. junija se vrši velik izlet »Jadranske Straže« v čolnih po Ljubljani in Iški.

Za birmance.

Najbogatejša izbira vsakovrstnih oblek po globoko znižanih cenah edino pri trvdki

Davorin Bizjak, Ljubljana
Stari trg 8

Tabor kmetiskih mož in fantov bo dne 6. junija, to je na binkoštni ponedeljek v Črngrobu pri Škofji Loki. Pričetek po sveti maši ob 9. uri na prostem. Govorita narodni poslanec Brodar in oblastni poslanec dr. Milavec. Možje in fantje, udeležite se te manifestacije kmetске zavednosti v velikem številu.

Botrom in birmancem

poročam

obleke in obleke domačega izdelka
Jernej Ložar, Sv. Petra c. 20

jenega avstrijskega prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda. Dr. Krek je uvidel, da tak mož s tako ozko orijentacijo in vrhu tega vladan od ... ni bil pravi mož na pravem mestu ter da bi se moralo vodstvo slovenske delegacije v parlamentu poveriti drugim rokam. Podal se je na delo ter uspelo mu je, da je vrgel dr. Šusteršiča ter posadil na njegovo mesto dr. Korošca, energičnega in razmeroma mladega duhovna. Dr. Krek, ki bi bil zaslužil to mesto, ni nikdar imel osebne častiželjnosti ter je rajše delal za narodno stvar kot prost vojak.

Ko je odpadla ovira v osebi dr. Šusteršiča, kateremu je sledil izmed 24 slovenskih poslancev samo eden, je uspelo dr. Kreku in dr. Korošcu, da sta zedinila slovenske, hrvatske in srbske poslance v en edinstven klub pod imenom »Jugoslovanski klub«.

Prva manifestacija tega novega parlamentarnega kluba je bila deklaracija v seji avstrijskega parlamenta z dne 30. maja 1917, omenjena v začetku te spomenice. Njen duševni oče je bil umrl dr. Krek, ki je bil, kakor gori omenjeno, podelil svoj blagoslov delu Jugoslovanskega odbora, ki je vrgel nosilca slovensko-avstrijske ideje dr. Šusteršiča, sedaj zapuščenega od vsega slovenskega naroda, in ki je pritiskal na to ter to tudi dosegel, da so vstopili ne le Slovenci in Hrvatje, ampak tudi Srbi, akoravno drugoverci, v kolo »Jugoslovanskega kluba«.

Ako se upošteva to, se mora priti do ne-

★ **Poslancev Jugoslovanskega kluba.** Seja Jugoslovanskega kluba bo v četrtek 2. junija v Mariboru ob 10. uri dopoldne v upravnisti »Slovenec«, Koroška 1. Opozarjamo, da pride vlak, ki vozi iz Ljubljane ob 5. uri 25 minut, v Maribor ob 9. uri 37 minut, drugi, ki vozi iz Ljubljane ob 7. uri 48 minut ob 11. uri 52 minut.

★ **Volivni red za občine.** Izšel je ponatisnjen na mnoge želje volivni red za občinska zastopstva v Sloveniji. Naroča se pri naslovu: Tajništvo Slovenske ljudske stranke, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna II. Dobi se istotako tudi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena 5 Din. Kdor naroči posamezen izvod, naj priloži za poštino 50 par.

★ **Cecilijno društvo za ljubljansko škofijo** obhaja dne 14. junija 50 letnico obstanka. Ker je pretekla triletna odborova doba, se skljuje v smislu društvenih pravil tudi občni zbor za 14. junija ob 10 dopoldne v škofijski dvorani, II. nadstropje v Ljubljani, h kateremu se tem potom vabijo člani društva in prijatelji cerkvene glasbe. Prejšnji večer bo v frančiškanski cerkvi ob 8 cerkven koncert, na da jubileja pa ob 9 v stolnici pontifikalna sv. maša. Natančnejši spored sledi. P. Hugolin Sattner, t. č. predsednik. — Anton Anžič, t. č. tajnik.

★ **Mariborski okrajni zastop za viničarje,** posle in cestarje. Okrajni zastop v Mariboru obhaja te dni svojo 60 letnico. Ob tej priliki je okrajni odbor, v katerem imajo večino pristasi SLS, sklenil, da razdeli med viničarje, kmetске hlape in deklet mariborskega sodnega okraja jubilejne nagrade v skupnem znesku 25.000 Din. Nagrad bodo deležni le tisti viničarji in posli, ki služijo pri eni hiši ozir. enem gospodarju najmanj 25 let. Prošnje, ki morajo biti potrjene od občinskega in župniškega urada, se naj naslovijo na mariborski okrajni zastop. Nadalje se je spomnil zastop ob tej priliki pridnih cestarjev. Cestarji, ki so nastavljeni že nad 20 let pri okrajnem zastopu, so dobili posebno nagrado. Vsem cestarjem se je zvišala plača za 70% pod pogojem, da bodo vršili svojo službo marljivo. Za poudni izlet živinorejcev v Avstrijo se je določila vsota 20.000 Din. Novi okrajni zastop pod vodstvom g. dr. Vebleta deluje zelo dobro.

★ **Za popravo cest mariborskega okrajnega zastopa.** Mariborski okrajni zastop je prejel od občinskega odbora Rdečega križa v Splitu zadnjo soboto tri vagone cementa za popravo cest. S tem cementnim materialom se bodo lahko temeljito popravile vse razklopatane ceste škarpe ter mostovi, ki so veliko trpeli pri lanskim povodnji in jih je bilo mogoče popraviti le tako bolj za silo.

★ **Poštnemu ravnateljstvu.** Prejeli smo sledeči dopis iz Krušča, pošta Begunje pri Cerknici: Naš kraj je pri dostavljanju pošte čudno zapostavljen. Mimo naših hiš hodi poštni sel, ki nosi pošto še istega dne za občino Sv. Vid; naš poštni sel (ki prihaja k nam po trikrat na teden) pa prinaša zapoznelo pošto, ker odhaja iz Begunj samo pol ure prezgodaj (preden pride še nova pošta iz Cerknice)! En primer: Ob sobotah dostavlja tudi naš poštni sel. Toda list, ki izide v Ljubljani v soboto in ga pri Sv. Vidu že v soboto dobe, dobimo mi v torek! Ali naj odhaja naš sel iz Begunj šele po prihodu pošte iz Cerknice, ali pa naj nam dostavlja pošto sel, ki jo nosi v Sv. Vid! (To zahtevo tudi mi podpiramo, kajti ne gre, da bi radi neprimerne ureditve list prihajal naročnikom tri dni pozneje. — Opomba uredništva.)

★ **Na žalostno goro (Preseje),** na to goro, kjer spodaj teče naša žila dovodnica v Primorje in kmalu za Rakekom močno žalostna krvavi, kliče Zveza bivših vojni trpinov, vse tovariše z Ižanskega Barja vse do Rakeka in Vrhnike, in sicer na binkoštni ponedeljek. Bo tam prav prijeten bratski pokrajinski se-

izogibnega zaključka, da je bilo naglašanje »habsburškega žezla« le hipen pridržek oportunisti, da se je izbegnilo obožljive izdaje. Istočasno je to bilo umno in dobro premišljeno postopanje, preračunano, da se stori prvi predor, ki naj bi se potem razširil in ki se je pozneje postopno razširil do zahteve po neodvisni državi na temelju pravice do samoodločbe. kakor bo ta spomenica pokazala pozneje. In zares Nemci so dobro razumeli dalekosežnost te deklaracije kot šele prve stopnje k zahtevi popolne in neomejene svobode.

V teku omenjene seje je namreč voditelj »Nemške narodne zveze« podal sledečo izjavo: »Državnopravna deklaracija izrečena brez ovinkov v manifestu jugoslovanskih poslancev, bo naletela na najodločnejši odpor od strani vseh avstrijskih Nemcev. Obsojamo z vso oostrostjo dejstvo, da so bila ta vprašanja predložena ravno v trenutku, ko nam je svetovna vojna narekovala potrebo močne in edinstvene skupne države.«

Avstrijski nemški časniki so eden za drugim udarili na to struno, avstrijska vlada je v seji od 11. junija 1917 odgovorila na zahtevo jugoslovanskih poslancev z odločnim »ne« in v istem smislu je cesar Karel zadnjega 25. maja dal zagotovilo zastopnikom nemških politikov, ki so pri njem protestirali proti jugoslovanskim aspiracijam, kateri cesar je bil postal smel vsled cenjenih začasnih »uspehov«, doseženih proti Rusiji in Italiji s pomočjo Nemčije. Madjari, drugi go-

stane. Za službo božjo preskrbljeno. Pod močnimi košatimi lipami na gori se snidemo vsi okoli pol 10 dopoldne. Tovariši, na svidenje! Podružnice pošljite zastopnike! Tudi Ljubljanci dobrodošli. Glavni odbor Z. S. V. v Ljubljani.

★ **Kongres bančnih uradnikov.** V nedeljo 5. junija ob 9 dop. se bo vršil v veliki dvorani Delavske zbornice v Zagrebu (Ilica 55., II.) kongres Zveze bančnih uradnikov in nameščencev, na katerem se bodo obravnavala zelo važna vprašanja. Z odlokom glavnega ravnateljstva drž. železnic št. 29.562 z dne 7. maja 1927 je dovoljena udeležencem kongresa polovična vožnja po železnicah.

★ **Generalni konzulat republike Poljske** v Zagrebu naznanja, da je finančno ministrstvo v Varšavi podaljšalo rok sprejema prijav za izrmeno obligacij posojil poljske republike od 1918.—1920. l. do 1. julija 1927.

★ **Ameriški konzulat v Zagrebu** objavlja, da je prejel dovoljenje za povratek v Ameriko z veljavnostjo do 11. avgusta t. l. na ime Nikole Šostariča brez natančnejšega naslova. Imenovani naj se takoj javi Ameriškemu konzulatu v Zagrebu, Zrinjevac 19.

★ **Državna mornarska akademija v Bakru.** Akademija je bila osnovana pod banom Jeladičem 1849 in spada med najstarejše zavode te vrste. Šolsko leto traja od 1. okt. do 20. julija. Akademija ima štiri razrede in sprejema kandidate, ki so uspešno dovršili štiri razrede gimnazije, meščanske ali slične šole. Taki pa morajo napraviti sprejemni izpit za I. razred in to v času od 2. do 5. jul. Prijavit se je treba do 1. jul. in predložiti krstni list, domovnico, letno izpričevalo o dovršenem četrtem razredu ter zdravniško potrdilo, da je zdrave telesne konstitucije in da ima normalen vid. Sprejemni izpit se polaga iz srbsko-hrvatskega jezika, aritmetike, geometrije in fizike. Izprašuje se iz snovi, kolikor se je predava iz gornjih predmetov v prvih štirih razredih gimnazije. Vpis za šol. leto 1927-28 se vrši od 24. sept. t. l. Prošnje z gornjimi dokumenti ter s kolkom 5 Din je vložiti na ravnateljstvo. Zavod nima internata. Gojenci, ki položijo končni izpit IV. razreda te akademije in ki so še nadaljnjih polnih 18 mesecev prebili na morju, imajo pravico polagati izpit za poročnike na trgovskih ladjah. Ko so kot poročniki prebili nadaljnjih 16 mesecev na morju, smejo polagati izpit za kapitane.

★ **Stekel pes.** Širijo se radi stekline v Šmartnem v Tuh. dolini razne razburiljive in pretirane novice. Zadeva je ta. Malo ugrizen je bil res g. župnik I. Opeka in pa služkinja Marija Zorman, ter neka 5 letna deklica. Vsi trije so se kmalu odpeljali v Pasteurjev zavod v Celje. G. župnika je po prvi injekciji g. primarij zavoda poslal domov. Keš sedaj zdravijo večinoma ambulatorično. Nadaljnje injekcije dobiva po g. dr. I. Polcu v Kamniku. V zavodu sta ostali za 14 dni omenjena služkinja in pa 5 letna deklica. Vsi trije so po izjavi g. primarija izven nevarnosti, ker je bil psiček mlad in šele v prvem štadiju stekline. G. župnik Opeka se dobro počuti in opravlja svojo in še Zg. Tuhinjsko faro.

★ **Smrtna nesreča na progi.** Na železniški progi blizu glavnega kolodvora v Zagrebu je vlak povozil zidarja Rudolfa Rizzi, očeta 3 nedorastlih otrok. Mož je šel v Zagreb na delo in da se izogne ovinku, je šel po progi. Ravno ko je hotel prekoračiti tračnice, ga je zgrabil

Radi pozne sezi je znatno znižane cene!

Oglejte si naše izložbe!

Gričar & Mejač

spodarji v avstro-ogrski monarhiji, so se pridružili nemškimi protestom na njihov strasten način.

Vse to je bilo predvideno od strani jugoslovanskih poslancev in posebno od strani očeta večkrat omenjene deklaracije, ki je v zadnji vrsti nameravala pokazati vsemu svetu, da se ni mogla zamisliti Slovanom pravična Avstrija radi gospodoželjnosti nemško-madžarske manjšine, opre na mogočini državni ustroj. Uspeh taktične poteze s pomočjo navidezne avstrijske lojalnosti je bil dokaz, da se avstrijski problem ne da rešiti drugače kot z razkosanjem Avstrije in s podelitvijo narodom, ki sestavljajo to državo, neomejene pravice do samoodločbe.

Deklaracija od 30. maja 1917 ni bila torej nič drugega kot odskočna deska za drugi korak manevra v smeri pravega in končnega cilja, popolne svobode, ko bi se otresli Jugoslovani nemško-ogrškega jarma. In zares komaj 14 dni po ponovno omenjeni deklaraciji (14. junija 1917) je izjavil dr. Krek v odgovoru na odklonilno stališče vlade glede na zahteve Jugoslovancev v dotičnem svojem govoru: (Dalje.)

Volneni popelin za dam. obleke

v krasnih modnih barvah 50 Din, Crepe de Chine za obleke, fina vrsta 110 Din, pralna svila, krasni vzorci 46 Din, kakor tudi vse vrste manufakturno blago dobite najceneje le pri F. in L. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 29. — Oglejte si blago in cene v izložbi!

Prvo nagrado

Je prejel PEBEKO pasta za zobe na argentinski industrijski razstavi v Buenos Aires-u v letu 1925. Zastopana je bila konkurenca cellega sveta. Ali je potrebno boljše spravevalo!

Pebeco pasta za zobe.

stroj. Mož je umrl v bolnici. Časopisje ugotavlja, da se je na tistem mestu ponesrečilo že okoli 30 ljudi in pozivajo oblasti, naj vendar že kaj ukrepejo, da bo teh nesreč konec.

★ **Samoumori in nesreče v Zagrebu.** Po zadnji statistiki ima Zagreb v zadnjem letu 45 samoumorov in sicer 25 moških in 20 žensk. Ponesrečilo se je 40 oseb, od teh 11 žensk.

★ **Desetletnica varaždinskega pevskega društva »Tomislav«.** Varaždinsko pevsko društvo »Tomislav« slavi na binkoštno nedeljo, ponedeljek, 5. in 6. junija, svojo desetletnico. Pri tej priliki bosta priredili društvu »Tomislav« in »Lisinski« iz Zagreba v nedeljo koncert duhovnih skladb iz 15.—17. stoletja. V ponedeljek se odkrije spominska plošča na rojstni hiši hrvaškega skladatelja Vilka Novaka. Popoldne priredita obe društvu slovanški koncert.

★ **Dražba občinskega lova v občini Št. Vid** se vrši v četrtek, dne 2. junija 1927. V ne 2. junija 1927, kakor je bilo pomotoma objavljeno.

★ **Promet na progi Split—Zagreb,** ki je bil prekinjen vsled železniške nesreče pri Kopini (o čemur smo poročali v nedeljski številki) je zopet upostavljen. Truplo vlakovodje brzovlaka Jakšiča so prepeljali v Zagreb. A nesreča je zahtevala še eno žrtev: vlakovodja tovrstnega vlaka Dunič je namreč od prestanega strahu zblaznel in so ga moral oddati v šibeniško blaznico.

★ **Razstava medicinske statistike** je bila otvorena v nedeljo v Zagrebu in sicer za leto 1926. Na tej razstavi so po švicarskem sistemu nazorno prikazani vsi podatki o zdravstvu Zagreba, ki jih je mestni fizikat nabral tekom leta 1926. Dobro bi bilo, ako bi tudi ljubljanski mestni fizikat začel prirejati take razstave, ki so poučljive in zanimive ne samo za strokovnjake, zdravnike, higijenike itd., ampak tudi za vse, ki se bavijo s socialnimi vprašanji.

★ **Cela vas pogorela.** Kakor poročajo beograjski listi, je v noči na nedeljo silen požar popolnoma upeljal vas Seonice v Bosni. Škoda znaša več milijonov dinarjev.

★ **Narodna banka** je za svojo podružnico na Cetinju kupila poslopje nekdanjega francoskega poslanstva.

★ **Huda suša** je vladala že od aprila po Hercegovini, tako da so bili ljudje v velikih skrbih, da bo spet tako, kot je bilo v nesrečnem vojnem letu 1917, ko je bila strašna suša uničila vse nasade. Zadnje dni pa je padlo po vsej Hercegovini obilo dežja in je s tem nevarnost katastrofe za hercegovskega kmeta odstranjena.

Za botre in birmance

obleke lastnega izdelka po najnižjih cenah

JOSIP ROJINA, LJUBLJANA

★ **Tragedija ruske rodbine.** V Mostarju je nedavno skočil v Neretvo ruski begunec, na rednik pri vojaški godbi Sergije Čuhlin iz obupa, ker so mu v Rusiji ubili ženo, otroke in starše. Njegovega trupla niso mogli najti. Zda pa ga je voda vrgla na suho blizu Žitomislavljakih 20 kilometrov pod Mostarjem.

★ **Pri slabi prebavi, pomanjkanju krvi, shujšanju, bledici, bolelih žlezah, kožnih izpuščajih, tvorih — urejuje naravna »Frans. Josef-grenčica** izborna tako važno delovno prebavi. Odlični zdravnik so se prepričali, da »Frans. Josef« voda celo najnežnejšim otrokom zelo ugaia. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijah trgovinah.

★ **Velika izbira raznega perila, modnih bluz, oblek, nogavic, vezenin, čipk, kravat itd. se kupi po priznanih nizkih cenah pri Ign. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta.**

Ceneje kot pri vsaki **razprodaja**

dobite od 25. maja do 15. junija 1927, moške, fantovske in deške obleke pri trvdki

Josip Ivančič

Selenburgova ulica šte. 1 (dvorišče levo).

★ **Za birmo kupite najceneje: ure, zlatino pri trvdki Fr. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.**

★ **ITO — zobna pasta** najboljša.

Nedosegljiva Eau de Cologne Chypre Bourjois — Paris

★ **Ameriška pooblastila** preskrbi in drug ameriške posle uredi najhitreje in ceno: Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, poslopje Ljudske postojilnice.

Ljubljana

☉ **Mara Remčeva.** Njena soba, kjer je preležala skoro neprestano vsa zadnja tri leta, se je izpremenila v rožni vrt. Sredi belega cvetja leži, zadnji dan Marijinega meseca pa jo odnese na božjo njivo. Tri leta se je upirala mlada močna narava zavrtni bolezni, a zmagati ni mogla, v nedeljo dopoldne je odšla duša Marijina k večnim šmarnicam. Ob njeni mrtvaški postelji žalujejo Orlice, ki jim je bila najmilijša tovarišica, delavka, odborica in vadeljica — saj smo jo videli prvo med prvimi povsod, kamor so nas povabile Orlice. Od trpljenja, žalosti, bolečin in prečutih noči strti materi, očetu in družini, ki ji je umrla najstarejša hčerka, naše najgloblje sožalje, Mari pa naše prošnje, saj se njena čista duša sedaj že veseli v nebeškem maju.

☉ **Mesto cvetja na krsto** blagopokojne gospodice Mare Remčeve daruje siromakom-podpirancem stolne Vincencijeve konference 100 Din rodbina Rakovčeva.

☉ **Za novo šmarnico** sliko v stolnici bo na izrecno zahtevo vernikov danes pri šmar-nicah darovanje.

☉ **Krekova prošnja.** Zveza delavk priredi s 1. junijem šivalni tečaj. Članice prosimo, naj se zglasijo danes od pol 7 do pol 9 zvečer. — Odbor.

☉ **Deložacija.** V soboto popoldne so organi okrajnega eksekucijskega sodišča deložirali iz hiše na Poljanski cesti 70 družino krojača Hribarja.

☉ **Morilec sejmarja Primožiča** pomiloščen. Branko Pintar, ki je lanske jesen umoril v Rožni ulici sejmarja Primožiča in je bil pred ljubljansko poroto obsojen na smrt, je bil od kralja pomiloščen na osemnajst let ječe.

☉ **Kontrola dalmatinskega vina.** Tržno nad-zorstvo je pričelo z energično kontrolo dalmatin-skega vina in je v mnogih slučajih dognalo, da se prodaja pokvarjena in ponarejena brozga. Pričaku-jemo energičnih mer.

☉ **Vlom v trafiklo.** Po dolgem času se je zgo-dil v noči od nedelje na ponedeljek v Ljubljani zopet večji vlom. Na razpotju proti Pod Rožnikom in ceste v Rožno dolino blizu mestne drevnice in železniškega prelaza ima trafikantinja Josipina Verbičeva iz Rožne doline zidano uto, v kateri pro-daja tobak in časopise. Ker je trafikla precej na samem, so si jo izbrali vlomilci za svoj plen. Ponoči je prebil vlomilec od zadaj široko luknjo, skozi ka-tero je zlezal v trafiklo ter odnesel veliko množino cigaret Sumadija, Kosovo, Vardar in Zeta, srebrno moško oro, več razglednic in znamk. Verbičeva ima 3283 Din škode.

☉ **Specialist za pse.** Poleg raznih drugih »spe-cialistov« *je dobila Ljubljana še novega: specialista za tatvine psov. Že več dni se množe na policiji prijave o ukradenih psih, in to zlasti iz Rožne do-line. Gospej Heleni Vadenjajovi v Rožni dolini je pasji specialist ukradel pred dnevi krasnega volč-jega psa, vrednega 5000 Din. Neznanka, ki se je specializiral na pasje tatvine, zasleduje policija.*

☉ **Kristofli-Bučar.** Došle krasne bluze.

☉ **Najlepša izbira kravat,** ženskih in mo-skih nogavic, ovratnikov, naramnic, vezene in itd. pri Francu Pavlinu, Gradišče 3.

☉ **Krasna birmanska darila** kupite naj-ceneje pri E. Škopek, trgovina ur zlatnine, Ljubljana, Mestni trg.

Maribor

☐ **Majniška deklaracija in »Večernik«.** Te zveze bi ne omenjali, ker je dejansko ni, pa ko je ta listič blagovolil pisati o tem, bi lahko prikril vsaj pri tej priliki svoje demokratsko kopito. Sramoval se je omeniti imena dr. Krek, dr. Korošec. In g. dr. Pivko je blagovolil kritizirati takratno delo Jugoslovanskega kluba ter mu je stavljal za zgled — socialdemokracijo. Res, saj je tudi social-demokracija praznovala 10letnico s svojimi zna-mitimi ugotovitvami zoper Slovence in to s pomočjo pronesiranih demokratov-orjunašev. Ne mi, a de-mokrati sami so se zgražali nad duhovitostjo »Večernika« *in njegovih sodržnikov.*

☐ **Prelazitev motociklistične dirke.** Motocikli-stično dirko, ki bi se morala prvotno vršiti na praz-nik v četrtek 28. maja, pa je bila vsled slabega vremena preložena, se v nedeljo zopet ni mogla vršiti. Dež je dirkalno progo tako razmočil, da je bilo dirkanje nemogoče. Dirka je vnovič preložena ter se vrši na binkoštno nedeljo, dne 5. junija. Av-strisjski tekmovalci so odpovali iz Maribora že v nedeljo, vendar se prihodnje dirke udeležijo, iz Ma-ribora pa odpušajo v Zagreb, kjer se naslednji dan, na binkoštni ponedeljek, vrše motociklistične dirke v Črnomercu.

☐ **Pomenilji jubileji.** Trgovca na Meljski ce-si g. Vid Murko bo slavil meseca junija 60letnico rojstva in 50letnico rojstva svoje blage žene, s katero sta rojena oba istega dne in bosta obhajala 30letnico poroke. Nadalje je poteklo 80 let, odkar je g. Murko samostojen trgovec in 20 let že vrši službo siromašnega očeta v meljskem okraju. Jubi-lant je mariborski občinski svetnik, vedno zvest ter delaven pristajal SLS, ki je spoštovan ter pri-ljubljen pri vseh, ki ga poznajo. K vsem naštetim jubilejem g. Murku, njegovi soprog in vsej obil-nej čestitamo prav iskreno ter pristrčno!

☐ **Smrt znane gospe.** V Maistrovi ulici 19 je umrla 82 let stara gospa Marija Jurkovič. Rajna je bila soproga znanega šolskega ravnatelja in foto-grafa v Šmarju pri Jelšah. Po smrti svojega moža je živel pri svojem zetu, ki je šolski upravitelj v Mariboru. Pogreb blagopokojne se bo vršil v sredo ob 3 popoldne.

☐ **Pri parte Finšger** se je nam vrnila ne-ljuba pomota. Pravilno bi se moralo glasiti gospa Jora Finšger ne Finšter, v starosti 76 let, kar s tem popravljamo.

☐ **Ponesrečeni strojevodja.** V nedeljo se je ponesrečil na postaji Ormož strojevodja Komelj iz Maribora. Lokomotiva, katero je on vodil, mu je zmekčala stopalo leve noge. Prepeljali so ga v ma-riborsko bolnico.

Celje

☉ **Socialistični volitvi shod.** Za soboto zvečer je sklicala Socialistična stranka Jugoslavije v Ce-lju volitvi shod v Celjski dom. Shod je oznanila tudi demokratska »Nova dobac«. V zahvalo je s. Petejan z rokavicami pobožal »zdrav duh demo-kracije«, ki je zavel v SDS, odkar je v opoziciji. (Da, odkar je v opoziciji. To je najvažnejše!) Shoda se je udeležilo okoli 70 oseb, med katerimi je delavstvo tvorilo veliko manjšino. Glavno be-se-do je imel sodrug Petejan, ki je napadal vse politične nasprotnike socialne demokracije, samo-stojni demokrat je so v njegovih očeh našli milost. Sicer so mojstri v izrabi terorističnih sredstev proti delavstvu, so pa baje šli zdaj vase in bodo tmalu poštenjaki in delavski priatelji. Še bodo

seveda še kaj časa (mi upamo, da za zmiraj!) glo-dali s socialisti kruh opozicije in brezpomemb-nosti. Največ časa in truda pa je Petejan seveda posvetil »klerikalcem«, česar gotovo ne bi bil storil, če ne bi vedel, da je klerikalni socializem »klerikalcev« *zelo nevaren demagoškemu, kom-promitiranemu in brezdušnemu materijalizmu so-cialistov-marxistov. SLS je lizala — tako je dejal Petejan — pete Francu Jožetu, pa je pozabil, da živimo v dneh jubileja, ko se vsa Slovenija s navdušenjem spominja dejstva, ki sta mu bila duša voditelja SLS in ki je bistveno pripomoglo k odžaganju Habsburgovcev. Dr. Korošcu zameri, ker je šel proti svoji obljubi (?) v vlado z ge-nerali, povedal pa ni, kako je obersocialist Kristan v generalski družbi doma in kolikokrat so socia-listi anedli delavstvu dane obljube. Oblastni pro-računi seveda ne bodo potrjeni, ker so jih se-stavili »klerikalci«, čeprav so že v soboto dopol-dan dospeli v Celje listi z znano ministrovo izjavo, da sta proračuna potrjena. Da so »klerikalci« *krivi nesreč, ki so zadele po letošnjem proračunu že-lezničarje, je Petejanu povedalo »Jutro«, radi česar bodo šli seveda železničarji čez drn in strn za socialisti, kakor so dokazali na zadnjem shodu uje-dinjenih železničarjev v Mariboru, kjer so morali socialistični apostoli z dolгим nosom domov, ker se 18 železničarjem ni izplačalo govoriti. Klaverna udeležba, klaverni govor, klaverno razpoloženje na shodu so omnina za klavernost »znagač«, ki čaka četrto skrinjico 19. junija.**

☉ **Masno službo obljubljam** vsakemu celj-skemu volivcu, ki bo dne 19. junija volil klero-radikalnonemško koalicijo, kakor izvoli »Jutro« *zadnje čase nazivati blok poštenja oziroma blok strahu za celjske liberalce. Če bi danes vprašali »Jutro«, da nam pove, komu smo obljubljali služ-bo v Mohorjevi tiskarni, nam tega seveda ne bo povedalo; razen če se bo hotelo zlagati. »Jutro« *misli, da se mora vsakdo posluževati njegovih me-tod v volivnem boju. — Komu bodo pa do 19. junija volivci skopneli, bomo šele videli. Vsekakor je za celjske samostojne demokrate slaba tolažba, če toliko in tako samozvestno zaupajo v svoje šance. Ni še vseh dni konce in imamo še časa, da povemo to in ono o demokraciji.**

☉ **Srednješolsko zborovanje v Celju.** O Bin-koštih priredi Slovenska dijaška zveza zborovanje kat. srednješolskega dijaštva. Lani se je vršilo tako zborovanje v Ljubljani. Letos pa pride v Celje nad 40 delegatov iz vse Slovenije, da se porazgovori o novi organizaciji, ki postaja nujno potrebna. O priliki zborovanja prirede, kakor lani v Ljubljani, v celjskem Narodnem domu skupno akademijo s prav pestrim sporedom, v soboto, 4. junija zvečer. Nanjo opozarjamo že danes naše občinstvo.

☉ **Polkovni praznik 39. pešpolka.** V spomin na dan, ko so junjski oddelki celjskega pešpolka v 1. 1919. zasedli trg Černo na Koroškem, pro-slavlja celjski 39. pešpolk 28. maj kot svoj pol-kovni praznik. Prvotno naj bi se bile prireditve praznika vršile na Glaziji, dež pa je vse zmotil in proslava se je izvršila na dvorišču vojašnice kralja Petra I. Osvoboditelja. — Ob pol enajstih dopoldne se je zbral ves polk, zastopniki oblasti, zastopniki raznih društev in številno občinstvo na dvorišču vojašnice. Cerkvene obrede sta opravila mil. g. opat celjski Peter Jurak in pravoslavni vojaški duhovnik g. Manojlo Čudič. Po lomljenju kolača je vojaštvo in občinstvo nagovoril poveljnik 39. pešpolka polkovnik g. Naumovič, ki je s tem-peramentno, globoko patriotsko zasnovo in z vo-jajsko odločno besedo orisal smisel praznika, na-loge, ki našo vojsko še čakajo, ter zaključil s »Slava kralju!«, kateremu klicu so se zbrani z navdušenjem pridružili. — Popoldne se je vršilo na dvorišču vojašnice vojaško veselje, ki je žal mnogo trpelo radi pustega in mokrega vremena. Veselju je prisostvovalo izredno mnogo meščan-stva. Celo slavnost je močno dvignil oddelek mari-borske vojske godbe.

☉ **Umrla so v Celju:** Dne 20. maja: Marija Grudnik, tovarniška delavka iz Celja, stara 31 let. — Dne 21. maja: Josip Kunštek, sin steklarja s Huma ob Sotli, star 3 mesece, in Franc Gajšek, upokojeni nadučitelj s Kalobija, star 67 let. — Dne 23. maja: Leonidas Neumann, bivši potnik v Celju, star 62 let. — Dne 27. maja: Terezija Cerkovnik, služkinja z Dobrne, stara 76 let. — Dne 29. maja: Franc Bučar, žel. revident v pokoju, star 49 let.

☉ **Izpitni privržistov na državni deški me-štanski šoli v Celju** se bodo začeli v sredo dne 8. junija ob osmih jutraj. Privatisti, ki žele po-ložiti izpit samo čez en razen, morajo vložiti to-zadevne prošnje do jutri 1. junija na ravnateljstvo deške meštanske šole, oni pa, ki žele polagati iz-pit čez dva razreda, naj naslednjo prošnjo na pro-svetni oddelek mariborske oblasti.

☉ **Prostovoljno gasilno društvo v Celju** na-proša vsa društva, da se ozirajo na veselico dne 31. junija, ki jo to gasilno društvo priredi v Gozdni restavraciji, in da ta dan ne bi prirejala svojih prireditev.

Ptuj

☉ **Koncert pri Sv. Roku** ob blagoslovitvi novih orgel se je izredno dobro obnesel in gre zahvala predvsem g. A. Kosu. Uvideli smo, da ima tudi ptujsko polje dovolj ubranih grl, treba je le delavcev, ki jih izvežbajo in ugledajo. Kot pri-prava za ustanovitev pevskega okrožja za Ptuj prav iskreno pozdravljamo današnji koncert. Ob-širnejša kritika sledi.

☉ **Novoodprta kolonijalna trgovina** Julio Meini je dva dni priredila brezplačno kuhanje kave in so ptujске gospodinje pokazale precej zanimanja.

☉ **Napovedani obisk** katoliških mojstrov iz Maribora je vsled slabega vremena odpadel ter se preloži na poznejši čas.

☉ **Nova cesta.** Ker je uprava veleposestva grofa Herberstein pristala na razlastitev ozemlja, po katerem bo vodila nova občinska cesta od mostu preko Bogojnice pri Janezu Brenčiču do Čehovega križa v Kicar, se bodo dela na cesti takoj pričela.

☉ **V lepo ležati vasi Brstje,** 20 minut iz Ptuja, sta otvorila Martin in Neža Potočnik na stari Kuharjevi domačiji s 15. majem gostilno, kjer točita pristna haloška vina. Gostilno vsem izletnikom toplo priporočamo.

☉ **V tukajšnji hiralnici** je v soboto zvečer umrla Ana Leskovar, vdova po kleparskem moj-stru v Ptuj.

☉ **Pri Sv. Trojici v Halozah** se je poročil v nedeljo g. Karl Koser, mesar v Ptuj z gđ. Mici Puc.

Kočevo

☉ **Poroke.** V župni cerkvi sta se poročila Ivan Oswald iz Šalke vasi in Frančiška Stimetz. V Šalski vasi pa Adolf Jaklič iz Kočevja in Marta Stine iz Šalske vasi. Bilo srečno!

☉ **Novo industrijsko podjetje.** Tvrdba Matouš iz Semily na Češkem je nakupila nasproti župne cerkve od ge. Marije Hönigmann-Gruber 36.000 m² sveta. Tam misli postaviti lastnik firme dr. Josip Horak, bombažno tovarnico, ki bo zaposlo-vala že takoj v začetku 500 delavcev. Na istem prostoru bo zgradil svoje stanovanjsko vilo. Tvr-dka Matouš ima v Semily in še na 7 drugih krajih »zakonodavne države« *svoje o. romne tekstilne in*

*Ldravje in srečo
vam bo dal z dnevnim negovanjem zob*

SARGOV

KALODONT

bombažne tvornice, ki vse dobro uspevajo. Tvr-dka je bila ustanovljena leta 1880. Kakor smo čuli, bo postavila razen te tvornice, ki je v načrtu, da se zgradi že letos in se z delom prične že drugo leto, še neka druga češka firma tovarno za triko-tažo. Tako bo postalo Kočevje še s spojitvijo železniške proge do Broda—Moravice, ki je že na vidiku, važno prometno in industrijsko mesto.

☉ **Cesta.** Ob zadnjem deževju je zopet postala cesta skozi mesto jarek. Ni čuda torej, da slišiš tako preklinjanje voznikov, ko ne morejo izpe-ljati iz blata in jarkov. Čas bi bil, in sicer zadnji, da se tu enkrat vendarle nekaj ukrene. Ob dežu tako blato, ob lepem vremenu pa prah, da bi se človek izgubil v njem.

☉ **Zadeva javnega stranišča** je, kakor vse izgle-da, lepo zaspala. Ali ni mogoče najti prostora in vsaj malo pločevine?

Št. Vid nad Ljubljano

☉ **Shod SLS.** V nedeljo dne 29. t. m. se je vršil v Št. Vidu nad Ljubljano zelo dobro obiskan javen shod, na katerem sta poročala poslanca gg. Smo-dej in dr. Brečelj. Zborovalci so zelo pazno poslušali izvajanja obeh poslancev ter izrekli Ju-goslovanskemu klubu in oblastnemu odboru po-polno zaupanje. Shodu je predsedoval g. župan Valentin Babnik.

Jesenice

☉ **Predavanje.** Jutri v sredo 1. junija t. l. pre-dava ob pol 8 zvečer v Društvenem domu glavni tajnik JSZ tov. Ivan Gajšek o temi: »Krščanska strokovna internacionala«. Ker bo predavanje go-tovo zanimivo in važno za naše delavstvo, vabimo k obilni udeležbi. — Odbor.

Slovenska krajina

☉ **Nov most.** Na cesti med Mursko Soboto in Martjanci je začela graditi gradbena sekcija nov betonski most, kar je bilo z ozirom na važno vlogo, ki jo igra omenjena cesta, že prej zelo po-trebno.

☉ **Trahom — velika nadloga.** Že prej je bil trahom, ki je prav za prav najbolj neprijetna očesna bolezen, tako razširjen, da je vzdrževala država za zdravljenje po vsem Prekmurju posebne trahomske postaje. Tako hudo pa se še ni širil ko letos. Dobivajo ga ne le domačini, marveč tudi drugi, zlasti vojaki. V bolnico v Murski Soboti je bilo naenkrat prijavljenih 30 vojakov. Ker je tra-hom nadloga, ki ogroža vse Prekmurje, mu bo treba posvetiti več pozornosti.

☉ **Dve razprodaji.** V ponedeljek se je začela v gradu v Murski Soboti velika razprodaja vse no-tranje oprave s knjižnico in raznimi zbirkami vred. Po tej razprodaji se na javni dražbi proda v Mačkovcih do 650 m² borovega lesa.

☉ **Gorenja Lendava.** Zadnjič se je v dopisu iz Gor. Lendave vrnila pomota glede dneva pro-slave desetletnice majniške deklaracije, ki jo pro-slavi tuk. podružnica Jugoslav. Matice. Proslava se bo vršila na binkoštni ponedeljek dne 6. junija 1927 (v slučaju slabega vremena pa naslednjo ne-deljo, dne 12. junija). Proslava se bo vršila v gaju pri ribnikih v Gor. Lendavi. Program je zanimiv in pester. Zato 6. junija vsi v Gor. Lendavo! — Podružnica Jug. Matice v Gor. Lendavi.

Cerkveni vestnik

☉ **Srebrni jubilej** krščanske moške in mladent-ške Marijine družbe se je vršil minulo nedeljo na zunaj sicer skromno, a tem veličastnejše v kon-gregaciji, smislu. Jutraj ob 6. uri se je med slo-vesno sveto mašo izredno lepo število kongrega-nistov poklonilo evharističnemu Kralju, popoldne ob 4. uri pa je do 100 mož in mladencev zase-lo svoje prostore v zgornji dvorani križ. samostana pred okrašenim kipom svoje zavetnice Marije Po-moćnice kristjanov. Poslušali smo nato prekrasni govor družbinega vodje pred. g. p. priorja Učaka, ki je čestital družbi — jubilarinji k njenemu po-gumu, njeni vztrajnosti in obilici milosti ki jih je

prejela družba in po njej drugi tekem 25 let, na-to pa vzneseno čestitko. ě. g. p. Rajnerja na doka-zih ljubezni do Boga in bližnjega. Za tem smo ali-šali izčrpano poročilo o družbinem delovanju v pr-vem četrtletju ter o njenih načrtih za bodočnost. Med posameznimi točkami je lepo prepeval druž-beni pevski zbor, dve deklamaciji ste nam pa v vezani besedi pojasnili pomen lepe slovesnosti. Po slavnostnem vrodu v družbeno cerkev križan-sko smo čuli v srec segajoč govor osrednjega vo-dje Mar. družb pred. g. stolnega kanonika dr. Mer-harja. Slovesni sprejem novih članov, litanije M. B. in zahvalna pesem so zaključila to ginljivo slovesnost. Obširneje poročilo o poteku proslave objavi prih. »Bogoljubje«.

☉ **Bratovščina sv. Rešnjega Telesa** bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, dne 2. junija, v ur-šulinski cerkvi. Ob 5 jutraj bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine.

☉ **Za rokodelske pomoćnike** bodo ob binkoštno soboto zvečer do torka po binkošnih jutraj duhovne vaje v »Domu duhovnih vaje pri očetih Jezuitih v Ljubljani, Zrinskega cesta 9. Znano je, da se imajo tisoči in tisoči, ki so v »Domovih duhovnih vaje« *opravili nemoten po posvetnih skrbih v tili sa-moti svete duhovne vaje, ravno njim zahvaliti za pravi srčni mir, tiho srečo in notranjo zadovoljnost. Kdor izmed rokodelskih pomoćnikov si želi takih blagov, naj piše takoj na naslov: Vodstvo »Doma duhovnih vaje«, Ljubljana, Zrinskega cesta 9 in naj se priglasi za duhovne vaje, ki se prično v soboto pred binkoštni ob 6 zvečer.*

Orel

☉ **Umrla je naša članica s. Mara Remčeva.** Po-greb je danes ob 4 popoldne. Članice, ki bodo nosile vence, se udeležijo pogreba v kroju, vse druge v navadni obleki. — Spremimo našo drago sestro v prav obilnem številu na njeni zadnji poti. Zbirališče ob ¼4 pred hišo žalosti, Zarnikova u. št. 17. — Slov. Orliška Zveza.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Torek 31. maja: MNOGO HRUPA ZA NIC. Red C.

Mariborsko gledališče

Torek, 31. maja ob 20. uri: IGRA V GRADU. Ab.

B. Kuponi, Zadrjokrat.

Sreda, 1. junija ob 20. uri: PRI BELEM KONJIC-KU. Ab. A. Kuponi, Zadrjokrat.

Četrtek, 2. junija ob 20. uri: RIGOLETTO. Ab. C. Kuponi.

☉ **Sprememba mariborskega gledališkega re-perioarja.** Radi nenadnih zaprek mariborski gle-dališki repertoar za te dni ne more ostati kakor je bil že objavljen. Predstave se vrste sedaj na sledeči način: v torek 31. maja vlezabavna Mol-narjeva komedija »Igra v gradu« *(B), v sredo ve-seloigra »Pri belem konjicku« *(A, zadrjokrat), v četrtek »Rigoletto« *(C).***

☉ **Cardaska kneginja** na mariborskem odru. — Na binkoštno soboto se vprizori prvič na novo nastudirana Kalmanova opereta »Cardaska kne-ginja«, ki je žela pred par leti ogromen uspeh v mariborskem gledališču.

Glasba

☉ **Rekvjem** za en glas in orgle zložil + I. Ko-košar, bivši župnik na Goriskem. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu 12 Din. Pričujejo rekvjem spada med najlažje skladbe, kar jih pozna naša cerkvenoglasbena li-teratura. Kljub priprostemu stavku in slogu je lep, melodiozen in kraten, da ga bo vsak organist z veseljem pel in uvrstil v svoj repertoar. Sekvenca sicer manjka, se pa lahko nadomesti s koralno, ali se recitira. Skladba je pisana za nizki glas, in ne gre višje kakor do enkrat črtanega a. Hvala Bogu, da se je ta praktična skladba iz bogate po-kornikove zapuščine skladb izdala, in se tako rešila gotove pogube. Vsem organistom ta rekvjem, še posebno najtopleje priporočamo.

Cerkvena umetnost.

Nova šmarnična slika v ljubljanski stolnici.

V nedeljo jutro so bili obiskovalci ljubljanske stolnice kar po vrsti močno iznenadeni: pri vstopu v to veličastno, umetniško tako visoko stoječe svetišče jih je z nove slike v velikem oltarju z neizrečeno milim pogledom in materinski ljubeznim smehljajem pozdravljala majniška Kraljica, Sin njen pa je nad častivce svoje Matere z dvignjeno desničico lil prvi blagoslov...

Slika je ogromna, malo da ni štiri metre visoka (3,84 m), Marija in Jezusček sta slikana v prekonaravni velikosti. Slika bi se lahko imenovala »Stolp Davidov« ozir. »Stolp slonokoščeni«, kakor Marijo nazivamo v lavretanskih litanijah, krepka trdnjava, kjer dobimo trdno brambo, varno zaščito. Marija sedi na mogočnem, kamenitem prestolu, stoječem vrh marmornatih stopnic, pregrnjenih s pestro, orientalski razkošno tkano, mehko preprogo. Izza sedeža se v krepko poudarjenih odstavkih živahno dviga arhitektonski zajemljivo zasnovan izvirni stolp, raz katerega se na sedež spušča bogato pletena preproga in pod Marijinimi nogami lega na ono, ki preko stopnic raste do Marijinega podnožja. V zgornjo preprogo je dekorativno vtkanih sedem krvavo rdečih mečev, tik nad Marijo po so vdolane temnordeče poljske lilije (lilium balbosum), kakor ponekod tudi na naših slovenskih tleh rastejo prosto v naravi. Opletena je vsa zgornja preproga ob straneh s trnjevo vejico... Izza stolpa in iznad poudarjenih naslonjal širokega sedeža, ki tudi preko njih valovi na sedež širok trak žametno mehke, rjavkastordeče, temno zeleno križaste preproge, pa žari nebo, v živem svitu po čistim, kot otroško oko jasnim majskem jutru, s skušnjavo vročega dne še neomadežanim, z grehom mračne noči še neoskrunjenim.

Središče vse slike je seveda Marijina podoba. Ta je pa po svoji izredni preprostosti pravo nasprotje s sijajno okolico, v katero je posajena. V čisto preprosto, višnjevo volneno haljo je odeta, brez vsakršnega okrasja, le iz desnice, s katero v nenavadni nežnosti pritiska k sebi Dete Jezusa, tesno ob njej na sedežu stoječega, v lahno sinje nadahnjeno srajčko, oblečenega — le iz desnice — pravim — ji lijejo ob Jezusku navzdol gube rdečega ogrinjala, s katerim kakor duhovnik monstranco, v največjem spoštovanju priema Jezusa. Srečen umetniški domislek je utelešen v gubah Jezusčeve srajčke: kakor Marijina desnica govori o Marijinem spoštovanju do Jezusa, tako te gube govore o ljubezni Jezusovi, o njegovem srčnem teženju k njegovi deviški Materi. Glavo ima Marija pokrito z lahno belo tancico, ki se ji preko ramen v dveh mogočnih pramenih spušča na sedež in preko nje spušča pošev nizdol, tako da po njegovem robu teče glavni kompozicionalni trikotnik, ki ga spodnja preproga v svoji perspektivi pripravlja, pa ga zgornja s spodnjima robovoma tenčice v lahne, navzgor zasukanem polkrogu preseka in ob vodoravni črti sedeža iznova nastavi, hkrati pa po stolpovih roboh teče tretji, ki se konča v nevidnih sinjih višinah.

Najvažnejši je seveda izraz v obrazu. In tu, lahko rečemo, je ustvarjen nov tip, izraz, kakor ga naše srce čuti, kakor si Marijo naša domišljija v svojem čuvstvoslovanju predstavlja. Menda ne bo preveč, če rečem, da je upodobljena tista pravadna ljudska vrstica, ki takole poje:

Marija je milega srca,
kar kol' jo pros'mo, vse nam da.

Če je katero lice polno milobe, je je polno to, če so katere oči polne usmiljenja, ljubezni, so je te; in to zdravje, dušno in telesno, ki ji odseva z mladostnih lic, ta čista, nedolžna usta: kako vse to vabi, kako kliče, kako sega v srčne globine. Res je lepa, pa tudi sveta, brezmadežna, nedolžna, deviška, nedotakljiva, pa vsa tako dobrotna, tako mila. Jezusčev obraz je ljubeč, priključljiv. Lahen, komaj zaznaven nasmešek ga jasni, oči pa se kakor lahno presenečene nad velikimi množicami Marijinih častivcev ljubeznivo in spodbujačo v nje upirajo.

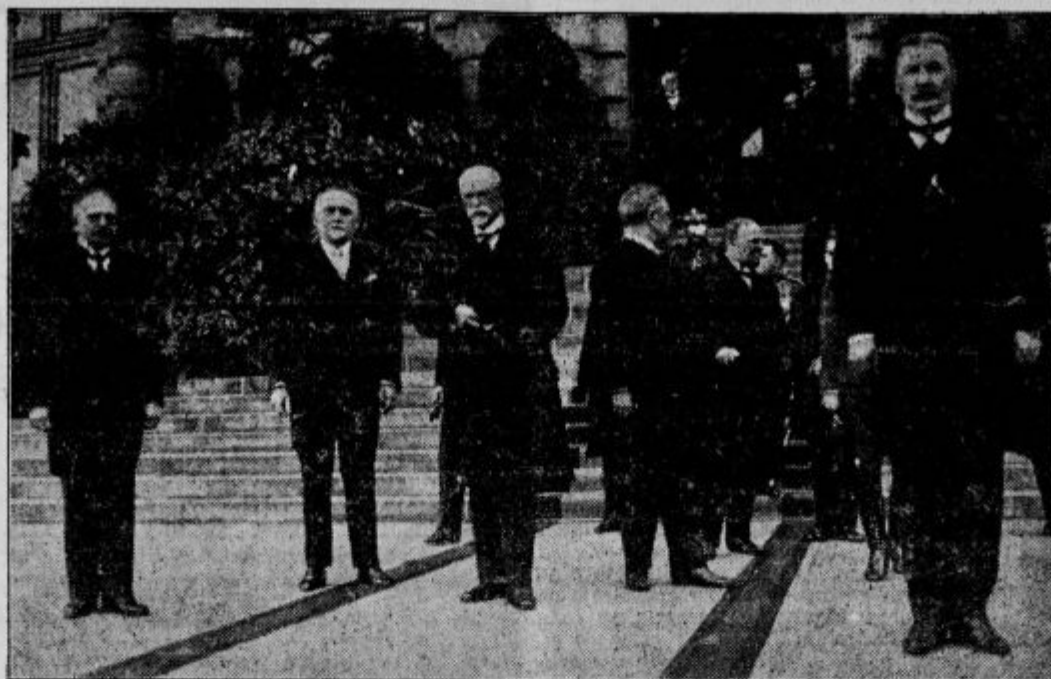
Tri komponente te slike moramo posebno poudariti. Najprej izvrstno kompozicionalno razdelitev in tehnično izvršitev: vse, kar je na sliki, vodi k njej sredini in jo poudarja. Mogočne stopnice s sijajno preprogo, v izborni perspektivi navzgor vodečo, ki človek čuti, da bi se noga, ki bi na njo stopila, globoko pogreznila v njeno mehko, oko naravnost silijo pred Marijin prestol. Veličasten stolp s preprogo pa daje sredini primerno, naravnost ogromno mogočno ozadje, da se Marijina preprosta ljubeznivost in ponižna miloba tem lepše uveljavlja. Plastika veličastnega prestola, žar pomladnega neba, zlasti pa stopnice s preprogo je nepričakovana. Nekaj preprostih duš je menilo in pripovedovalo, da so v oltar deli stopnice in jih pogrnili z neznano lepo preprogo... Plastika je tolika, da vso kompozicijo takoj izza vrat glavnega vhoda jasno lahko pregledaš.

Drugo je navzile veliki plastiki izredna dekorativnost te umetnine, ki se zato prav dobro ujema z bogato dekorativno obdelanim presbiterijem. Barve so tople, sočne, živahne, kakor pester šopek mikajo oko, tako da je vsa slika polna vonja in nežnega dehtenja. Pa ne samo slika, ampak ves šenklažv dehti, vsa cerkev je, kakor da v njej dehti in cvete, mlado, v pomladni rosi umito jutro. Nič čuda, če se je v nedeljo jutro nekateri obiskovalec ogledoval in začuden vprašal, ali se ni zmotil, ali je prav prišel. Slika je umetniški tako močna, da zajame vso cerkev, da je je, kakor je poudarjal eden naših najodličnejših strokovnjakov, vsa cerkev polna. Tako je silna, da jo edino zlati kovinski okvir velikega oltarja vzdrži, kameniti obod spričo nje kar izgine.

Tretja odlična lastnost je neprisiljeni simbolizem (meči, trnje, lilije, stolp, prestol, mehka preproga po stopnicah, po katerih verniki k nji prihajamo, z meči, trnjevo vejico, rdečimi lilijami, ostmi okrašenja, na kateri sama sedi itd.), ki je tako naravno obdelan, da te, če ga poznaš, zajemajo njegove globine in te prevzema umetniško čuvstvoslovanje, ki se v njem očituje; če ga pa ne poznaš, učinkuje kot lep, umirjen dekor.

Sploh je nove šmarnične slike menda brez izjeme vse veselo, občuduje jo izobraženeec kot preprost človek, ti, ki v mestu žive kakor ti, ki so prišli s kmetov, jo enako vznemeno hvalijo strokovnjaku nima manj povedati kot neizobraženemu opazovalcu. Še ti redki, ki imajo ta ali oni pomislek proti njej, poudarjajo, da odločno presega vse, kar v Ljubljani nudijo šmarnični oltarji. Ljubljana je tako pod vtisom te nove podobe, da v stolnico neprestano prihajajo ogledovat novo sliko ljudje najrazličnejših slojev, vsake starosti in najrazličnejših nazorov.

Ni čuda: ta šmarnična slika je veren odsev čuvstev, kakor nam v majniku k Mariji kipe, je v umetnost prenesena zorna, neoskrunjena pomladna lepota, ki nje najlepši del Mariji posvečujemo; zato je prav, da je slika prelestno dehtela, vsa cvete — čeprav na njej ni naslikanega cvetja — prav je in velika sreča je, da njena lepota in vonjava valovi po vsem prostora-

Masaryk zapušta pri ponovni izvolitvi za predsednika parlament.

nem svetišču; kdor jo pogleda, čuti: majnik je, Marijin mesec je, počastimo jo...

Slika je izvršila ga. Helena Vurnik, ki imajo tudi druge ljubljanske cerkve plodove njene umetnosti: Sv. Peter ljubko sv. Ano in mogočno sv. Tereziko, sv. Kristof pa tajinstveno tiho, skrivnostno majniško Devico.

Stolnici in umetnici k nepričakovano uspehi umetniški iskreno čestitamo. K.

Pevska zveza

Pevce štev. 5-6. Vsebinska: E. Adamič: Nekaj misli o prireditvah narodnih pesmi. Dr. J. Cerin: Zgodovinski razvoj vojaških oziroma turških godb. Vestnik P. Z.: Iz upravnštva. VI. pevski tečaj »Pevske zveze«. Glavna letošnja pevška prireditev, združena z občinim zborom »Pevske zveze«. Iz uredništva. Seja P. Z. Pevska šola za pevce-zčetnike. Občni zbor pevškega odseka SKID na Ježici. — Iz ljubljanskega koncertnega življenja: Koncert Glasbene Matice. Sattnerjev zbor. Koncert Nar. žel. glasbenega društva »Sloga«. Koncert Vide Jerajev. »Prosvetna zveza«. — Razne vesti. Ob priliki letošnje mednarodnega glasbenega festivala v Frankfurtu. V Francijo. Posebno važen list. Današnji številki. — Iz glasbenih listov: »Jugoslovanski muzičar«. Zbori štev. 3. in 4. Glasbena priloga: Emil Adamič: Dve kiti, meš. zbor. Martin Zeleznik: Lahko noč, moški zbor. Anton Dolinar: Moja mamica, ženske zbor. — Ker se urednik »Pevca« g. Anton Dolinar radi študij mudi na Dunaju, izide prihodnja številka sredi avgusta.

Sport

NEDELJSKI SPORT.

Prireditve pretekle nedelje je zopet oviralo deževno vreme, kar se je predvsem poznalo na številu gledalcev. Napovedani program se je v glavnem absolviral kljub dežju, le prvenstvena nogometna tekma Slavija: Reka je bila vsled razmočenega terena odpovedana, ker bi mogla onemogočiti odigranje glavne tekme finala za pokal LNP med Ilirijo in celjskimi Atletiki. V sledečem kratke pregled:

Ilirija: Atletik SK (Celje) 6 : 2 (polčas 5:0). — V odlični tekmi za prehodni pokal Ljubljanske nogometne podzveze je imela letos Ilirija za nasprotnika celjski Atletik SK. Celjani niso bili enakovredni protivnik; šele po odmoru, ko je Ilirija vodila že s 6:0 in se s tem rezultatom nekako zadovoljila, so izvedli nekaj opasnih napadov na ilirijanski gol ter popravili rezultat na 6:2. Ilirija je absolvirala pokalni finale s precej drugačnim moštvom kot prvenstveno tekmo proti Gradjanemu. Krilska vrsta Volka-Dolinar-Košena v splošnem ni zadovoljila, notranji napadalni trio Zemljak-Cirovič-Vodeb pa je kombiniral prepočasno, venomer zadrževal žogo ter zamudil s tem nebroj ugodnih šans pred nasprotnim golom. Dober sodnik je bil g. Kramaršič.

Predsednik LNP, ravnatelj Jug, je takoj po tekmi izročil zmagovalnemu moštvu SK Ilirije prehodni pokal podzveze in obenem čestital klubu tudi k ponovnemu prvenstvu podzveze ter k uspehu proti Gradjanemu SK.

Tekme za državno prvenstvo. V nedeljo sta se vršili še dve tekmi izločilnega kola. V Sarajevu je Sarajevski Amaterski SK po ostrem boju zmagal nad belgrajsko Jugoslavijo v razmerju 2:1; v Osijeku sta igrala osijski Hajduk in Subotičko Atletsko i Nogometno Društvo neodločeno 2:2. Vršila se je vsled tega večeraj ponovna tekma, ki je končala v razmerju 3:1 za SAND. Za državno prvenstvo prično igrati torej na Binkoštno nedeljo Beogr. SK, HAŠK, Hajduk (Split), Ilirija, SAŠK in SAND. Vsi klubi igrajo pet terminov zaporedoma, prvenstveno tekmovalje se zaključijo dne 10. julija. Kluba, ki dosežeta prvo in drugo mesto, bosta tekmovala kot reprezentanta jugoslovanske nogometne zveze za srednjeevropski pokal.

Egiptovski kombinirani team Arsenal iz Kaira je grdo razočaral zagrebško sportno publiko. Kritika ga imenuje najslabše moštvo, ki je kdaj gostovalo v Zagrebu. Gradjanski ga je brez posebnega napora premagal vsoboto z 11:0, v nedeljo pa s 5:0.

Grški Atletiksport Klub (GAK) je gostoval v nedeljo v Splitu. Igral je s Hajdukom neodločeno 1:1. O Binkošti igra GAK v Ljubljani z Ilirijo.

Medmestna tekma Zagreb: Gradec v Gradcu je končala z zasluženim zmago Zagreba v razmerju 3:2. Zagrebški team je igral v drugem polčasu izvrstno ter popravil ob polčasu z 0:2 zgubljeno igro na 3:2.

Italija: Španija 2:0; igrano v Bologni ob prisotnosti ital. kralja in španskega infanta.

Avstrija: Švica 4:1; tekma se je vršila v Zürichu.

ISSK Maribor: TKD Atena 38:1 (15:1). V nedeljo je doživela Atena v prvenstveni tekmi z Mariborom hud poraz. Z ozirom na slabo formo Atena je bilo sicer pričakovati precej visoke zmage Mariborčank, vendar pa je tekma navzile temu privabila neobičajno veliko publike. Dastiravno zmagovalna družina ni igrala z istim elanom kot sicer, je vendar imela lahko delo, ker razen v desnem krilu Atena pri ostalih igralarkah ni našla nikakega odpora. Da pa je rezultat tako velik, je zakrivila absolutno nemogoča vratarica Atena, ki je za svoj posel nesposobna. Potek igre je motilo tudi blato. Mariborčanke so se proti mokri in blatni žogi zavarovale z rokavicami, kar jim je mnogo koristilo. Sodil je dobro g. Cizel.

ISSK Maribor: TSK Merkur 6:2. Maribor bi lahko občutneje porazil nasprotnika, toda njegov napad je odpovedal. Igra radi razmešanega terena ni nudila mnogo. Bilo je nekaj lepih potez Maribora z glavo pred Merkurjevimi vrati. Sodil je g. Mohorko.

Slavnostni tedni na Dunaju

od 5. do 19. junija 1927.

Dunaj, ki sije danes ravno tako praznično, kakor pred sto in dvesto leti, je bil vedno mesto veselja in zabave. Kako svečano pa bo delovalo mesto šele v dneh 5. do 19. junija, ko se bo združilo vse, kar lahko pripomore k plemeniti zabavi, gledališče, glasba, oblikujoča umetnost, sport itd., da pokaže najboljše, kar more Dunaj nuditi svojim gostom.

PROGRAM.

Otvoritve.

Slavnosti se otvorijo 4. junija na trgu pred mestno hišo s sodelovanjem zbora 4000 pevcev. Magistrat bo od tej prilike krasno razsvetljen.

Opera.

V svetovnoznani državni operi, kjer delujeta Richard Strauss, Franz Schalk in mnogo drugih znamenitih umetnikov, in ki se po pravici imenuje prva opera sveta, se bodo izvajala sledeča dela: »Don Juan«, »Začaranar brodovje« in »Figarova svatba« od Mozarta, »Fidelio« od Beethovna, »Mojstrski pevec norinberške« in »Tristan in Izolda« od Wagnerja, »Rosenkavalier« in »Intermezzo« od Straussa, »Notre Dame« od Schmidta in »Turandot« od Puccinija. — V Burggartnu vpripori osebe »Volksopere« Mozartovo »Figarovo svatbo« in Kienzlova »Evangelika« — V gradu Laxenburg bo nastopil dunajski pevski naraščaj z Mozartovo »Bastien in Bastienne« in s Schenkovic »Vaškim brivcem«.

Drama.

»Burgtheater«, ustanovljen pred 150 leti po cesarju Jožefu II. kot prvo nemško narodno gledališče, bo predvajal novejšo avstrijske drame Auerheimerja, Bahra, Beer-Hofmanna, Nabla, Schnitzlerja, Schönherrja, Werfla in Wildgansa, izmed starejših pa Grillparzerja, reprezentativnega dramatika stare Avstrije, in Nestroya, dunajskega Aristofanasa. — Istotako pripravljajo tudi ostala gledališča poseben program za slavnostne dneve. Tako misli Max Reinhardt vpriporiti v svojem gledališču v Josefstadtu Rahmundo »Zapeljivca«, »Volks-theater« pa Grillparzerjev »Bratski spor v habsburški hiši«.

Opereta.

Naravno, da bo tudi dunajski opereta nudila gostom prijeten užitek. Obiskovalci ne bodo imeli samo prilike, videti današnje dunajsko opereto, ampak tudi ono od včeraj, saj je Dunaj njeno rojstno mesto. Starejša opereta bo zastopana po Straussovem »Cigan-baronu«, Schubertovi »Das Dreimäderlhaus« in Millčekerjevemu »Bettelstudentu«.

Balet.

Balet bodo prednašale sestre Wiesenthal, plezna skupina Boderwieser in Hellauska šola. (Dlje.)

Poroka

Celje, 30. maja.

Danes je stal pred celjsko poroto 23 letni delavec Šoban Mešinović, muslimanske vere, iz Veverske v travniškem okraju. Obtožen je bil hudodelstva uboja, ker je na pustno nedeljo letos ob priliki pretepa v Medvedovi gostilni v Pišecah zabodel domačega hlapca Makaroviča dvakrat v prsa, tako da je neposredno nato izdihnil. Obtoženec je svoje dejanje priznal, a se je zagovarjal s silobranom. Porotniki so dobili tri vprašanja, potrdili so glavno vprašanje o hudodelstvu uboja in Mešinović je bil obsojen na dve leti težke ječe, pri čemer je senat opšteval prejšnje njegovo neporečno življenje. Senatu je predsedoval dvorni svetnik, predsednik okrožnega sodišča dr. Kotnik, votanta sta bila višji sodni svetnik dr. Štepančič in okrajni sodnik Brelih. Državno pravdnstvo je zastopal dr. Požar, zagovarjal pa je obtoženca dr. Božič.

Knjige in revije

Glasnik presv. Sreca Jezusovega. Pred Vnebohodom je izšla 6. (junjska) številka v povečanem obsegu s sledečo bogato in lepo vsebino: V. Kopatini D. J.: Spoznavajmo Srce Jezusovo iz svetih evangelijev. (Mesečni namen molitve). — Mesečni začetnik. — Junjska (pesem). — Garcija Morenova slika presv. Sreca (s sliko). — Dr. Fr. Pernh: »Presv. Srce Jezusovo, v Tebe zaupam.« — Alojzij pred vstopom v redovniški stan (s sliko). — Dr. J. Fabijan: Zla sedanega časa in dešenje presv. Sreca. — R. Paté D. J.: Nadškof Staudler — prijatelj presv. Sreca (s sliko). — Prošnja zadnjega katoliškega shoda. — Sv. oče katoliški mladini (s sliko). — Castimo Slomška! — F. Tome D. J.: Pisma o notranjem življenju. — »Jaz sem kruh življenja« (s sliko). — Lepi zgledi ob družinskih posvetitvah. — Binkoštni dar presv. Sreca. (Premišljevanje za mesečno duhovno obnovo.) — L. Lederhas D. J.: Znamenit dom duhovnih vaj (s sliko). — Vojaki pri duhovnih vajah.

— Tečaj duhovnih vaj do avgusta 1927. — V. Vrtovec D. J.: »Pridite k meni vsi« (s sliko). — J. Solar: Sv. Marija Alakok (s sliko). — Mesečni junij. — Delajmo za 2. »Zlato knjigo«! — Boji in zmage presv. Sreca. — Polet po katoliškem svetu. — Dopisi. — Slostvo. — Zahvale. — Ta številka je tiskana na lepem finem papirju in posvečena presv. Sreca (junjska) in mladinskemu začetniku sv. Alojziju, čigar jubilej se konča 21. junija. Ker je bilo vsako leto povpraševanje po junjski številki precej veliko, smo jo dali tiskati v večjem številu in lahko postrežemo z njo. Cena izvodu (brez poštne) 2 Din. — Naročnina Glasnika za drugo polletje znaša 7.50 Din. — Uprava Glasnika presv. Sreca Jezusovega Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

Lov na Kačaka.

V »Slovenec« smo že poročali, da se je klatil v zadnjem času po Savinjski dolini iz mariborske kaznilnice pobegli arnavski kačak. Iz Savinjske doline, kjer ga je zasledovalo orožništvo radi tatvin, je postavil svoj delokrog v kraje proti Slovenjgradu, kjer pa je prišel v roke pravici.

V ponedeljek 23. maja proti 7. uri zvečer se je zatekel h kmetu Roku Sumak, po domače Spodnji Steblovnik v Spodnjem Razborju, krepak mož, ki je bil bos, s prav debelo gorjačo v roki in obleko je nosil tako kakor kaznjenci. Neznane je prosil za kruh in prenočišče. Gospodar je začel ogledovati orjaškega tujca in ga je vprašal, če ima seboj kakke polne listine in sploh kak dokument. Pri tem vprašanju se je tujec obrnil in zapustil zajetja in začel prositi, naj ga pusti preganjalec mirno naprej. Gospodarju je prihitel na pomoč domači hlapec, krepak 18 let star fant in ta je pograbil begunca za rokov ter ga gnal naprej, zadej je stopal Sumak z vedno pripravljeno puško.

Cesta je zavila v gozd in tukaj se je ujeti ptič izmuznil iz hlapečevih rok ter skočil v gosto grmovje. Na dvakratni klic: stoj! ni postal, gospodar je ustrelil v zrak enkrat, a tudi strel ni ustavil neznanca. Da ni ušel v gostem gozdu, je bilo krivo le to, ker je bil bos in ni mogel teči po bodečem dražju s tako naglico, kakor sta ga zasledovala obuti gospodar in hlapec. Prijela sta ga in ga tirala do bližnjega sosedu Glasenčniku, kjer so ga zvezali in stražili skrbno celo noč. Glasenčnikova sina sta odslužila pred kratkim vojaški rok ob albanski meji v Prištini in sta kmalu spoznala neznančevu narečje. Tujec je izpovedal, da je doma 8 ur od Prištine in sedaj je bilo vsem jasno, da imajo opravka s kačakom, ki je po rodu Arnavt in je pobegnil pred tedni iz mariborske kaznilnice.

Drugi dan zatem so ga odgnali dobro zastraženega v Slovenjgradec, kjer so ga predali v tamošnje zapore. V Slovenjgradu pri zaslišanju so dognali, da ima neznanec na vesti 18 umorov in bogzna kake druge zločine. Povedal je še, da je dameraval sprva pobegniti v Avstrijo, ker se mu to ni posrečilo, je hotel iz Jugoslavije v Italijo, a mu je prišel pobjeg neustrašni Rok Sumrak, ki bo prejel nagrado 2000 Din.

Rade Pašić obsojen.

Belgrad, 30. maja. (Izv.) Danes se je vršila pred tukajšnjim sodiščem obravnava proti Radomirju Pašiću in Dragiši Stojadinoviću, zetu Ljube Jovanoviča. Tožila sta drug drugega radi člankov proti drug drugemu. Oba sta nastopila kot tožitelja in kot toženca. Sodišče je Radomirja Pašića obsodilo na dva meseca in 15 dni zavora, Stojadinoviča pa oprostito.

Rosenholz,

poslanik sovjetske Rusije, ki zapusti ta teden London.

PREGLED VREMENA PRETEKLEGA TEDNA

V območju depresije, ki se je držala nad Evropo v nedeljo, dne 22. maja s središčem nad Dansko, se je na njenem južnem robu nad Gornjo Italijo stvorila sekundarna depresija. Pod vplivom poslednje padlo je v noči od nedelje na ponedeljek v Ljubljani 55 mm dežja in tudi v ponedeljek je še pretrgoma deževalo. Ta sekundarna depresija se je od primarne odtrgala in samostojno potevala proti jugovzhodu, umikajoč se prodiranju visokega tlaka od Azorskega maksima. Posledica tega je bila, da je bil tork lep in solnčen dan. Visok tlak pa je naglo popustil, kajti med tem se je nad Lyonskim zalivom stvorila nova sekundarna depresija. Njena primarna pa je bila še zmeraj ona od nedelje, a sedaj s središčem že nad Finsko. Ta razpored zravnega tlaka se je držal ves teden. Imeli smo skod in skozi deževno vreme od srede do nedelje. Proti koncu tedna pa se je že opazilo dviganje barometra pod vplivom prodiranja visokega tlaka z Grönlandije.

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robel, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, police, dežniki, klopi v vseh barvah, šiloni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelin

blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

LJUBLJANA

Najnižje cene! Točna postrežba!

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrtic se računajo višje. Za odgovor namk: Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Pekovski pomočnik srednjih let, išče službo; zmožen je vsakega dela. Gre tudi v mesto ali na deželo. Nastopi lahko takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4155.

Usnjarski pomočnik izurjen, išče službo. Gre kamorkoli. — Ponudbe na Franc Avsenek, Rajhenburg št. 88. 4186

KONTORISTINJA s petletno prakso v železninskih stroki, veščica slov. in nemščine ter slov. in nem. stenografije, išče mesta korespondentinje - ozir. strojepiske. - Event. ponudbe je poslati upravi lista pod: »Vestna 4169«.

Proste službe

Polirja

zanesljivega strokovnjaka z večletno prakso takoj sprejmemo. - Ponudbe s pričevali na Gradbeno podjetje G. Tönnies d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 25. 4237

Bančnega uradnika

za vodilno mesto v Sloveniji, verziranega v vseh bančnih poslih, s prakso na samostojnem vodilnem mestu, išče velika banka. - Ponudbe z opisom študij in prakse, prepisi pričeval in zahtevki pod: »Zanesljiv in samostojen« št. 4174 na upravo lista.

Išče se kravar

k 5-6 glav goveje živine Neoženjen, srednjih let, priden in pošten. — Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Več se izve pri g. Franc Repanšek, Zg. Domžale št. 149. 4206

Kmetško gospodično iščem za trgovino z mešanim blagom, s 3letnim spričevalom, za takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4235.

Zastopnik

za dobro uvedeni prvo razredni stroj za računanje se išče. Reflektira se na seriozno osebo z gotovo kavcijo. - Ponudbe na: »Publicitas« d. d. Zagreb, Gunduličeva 11, pod »Za-12.12.«.

Strojni KURJAC

vpok. železničar se sprejme k malemu parnemu kotlu za sušenje - za par dni v tednu. — Vprašati pri Erman & Arhar, Šent Vid nad Ljubljano. 4239

Botri, botrice, starši!

Opozarjamo Vas na izredno ugodno birmansko prodajo **„DOKO“** čevljev po znatno znižanih cenah. Prodaja se vrši do sobote dne 4. junija v trgovini

„Doko“ Iv. Čarman
Ljubljana, Prešernova ul. 9 dvorišče.

Moško kolo

dobro ohranjeno, prodam
Hrenova ulica 20.

PRODA SE:

Kompletno dobro ohranjeno, izložbeno okno 190x105 in vrata s steklom in jeklenimi zastori. Več starih vrat in dvojna železna. Vpraša se v trgovini ANTON MERHAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 22

Prodaj vsakovrstne

LEDNE OMARE vseh dimenzij, ter jih izvršujem tudi po naročilu. S. PRAPROTNIK, Jenkova ulica 7. 4211

Za takojšnjo dobavo imamo cirka 30 vagonov hrastovih odpadkov za kurjavo, z žico povezane. Cena po dogovoru. - »ZORA«, parna žaga v Črnomlju. 4005

Odda se

košnja trave

ZA OTAVO in sicer v bliž. Dolenjskega kolodvora. - Poizve se pri tvrdki Ivan PERDAN nasledniki v Ljubljani - Krekov trg 11.

Oblačilno blago

po globoko znižanih cenah prodaja družba **„MAKO“**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36 - zraven »Jugo-avto«.

Nasa obrt

Čč. gg. ŽUPNIKI! Vsa pozlatarska, cerkvena in privatna, v mojo stroko spadajoča dela, izvršujem vedno po najnižji ceni. Za obilna naročila se priporočam ceni. župniščem. — Umetne slike in okvirji. ANTON KOS, pozlatar, Ljubljana, Mestni trg 25. 4039

OSLE za kose

prave bergamaške - dobite pri SEVER & Komp., Ljubljana. 3930

„Kolesarji“ Dvokolesa v ceni zelo padla. Pneumatika Michelin, Dunlop. Ceniki franko - prodaja na obroke. F. BATJEL, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

KROJE (šnite)

poljubne in po najnovejši modi, izdeluje in razpošilja Knafeji Alojzij, učitelj krojaštva, Ljubljana, Križevniška ulica. 4043

Mamice! 30 otroških vozičkov raznih vzorcev se prav poceni razprodaja v tovarni **„TRIBUNA“**, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Abonenti

se sprejmejo na dobro domačo hrano po 14 Din dnevno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4216.

Naznanilo.

Tvrdka POK nasl. Mirko Bogataj
Ljubljana, Stari trg 14

naznanja
cenjenemu občinstvu, da
otvori 1. junija

svojo popolnoma na novo preurejeno in bogato založeno špeciialno trgovino vsakovrstnih najmodernejših klobukov, ter se za cenjeni obisk najtopleje priporoča.
Cene zmerne! Postrežba točna!
Istotam se bodo sprejemali klobuki v popravilo.

Inserirajte v „Slovenca“!

V globoki žalosti naznanjam vsem častitim sobratom, prijateljem in znancem, da je danes zjutraj odšel k Bogu po večno plačilo častiti gospod

Leopold Turšič

mestni župnik v Krškem

po dolgotrajni, mučni bolezni, v 44. letu svojega življenja. — Pogreb prebalega pokojnika bo v sredo dne 1. junija ob 10. uri dopoldne.

V Krškem, dne 30. maja 1927.

Alojzij Kurent, dekan.

S tužnim srcem naznanjava, da je danes zjutraj umrl naš ljubljani sin in stric gospod

Leopold Turšič

mestni župnik v Krškem

po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere. Pogreb bo v sredo 1. junija ob 10 dopoldne. Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev.

Krško, 30. majnika 1927.

Helena Turšič, mati.

Marija Turk, nečakinja.

Sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da sta nas zapustila naša iskreno ljubljena brata, ozir. oče, strica in svaka, gospoda

Jozve Kiaúta

posestnik v Landolu pri Postojni, Jul. Benečija umrl 30. maja 1927, star 57 l.

Drago Kiaúta

trgovec Sušak, star 43 let umrl dne 28. maja 1927.

Ljubljana, dne 30. maja 1927.

Žalujoci ostali.

nositi

Palma

znači

nikdar iskrivljene
pete imeti.

SPREJMEM takoj zanesljivega

KLEPARJA

kateri je popolnoma izurjen v stavbnem in galanterijskem kleparstvu. Istotako se sprejme izurjen STAVBENI KLUČAVNICAR, kateri zna tudi samostojno kovati. Oziram se samo na starejšo moč od 25-35 let. — Pismene ponudbe pod »Klepar« na Aloma Company, anonč. in rekl. dr., Ljubljana.

DOL

obvezo in glejte
[nove cene čevljev:]

Naročite takoj čevlje!

Pišite takoj po cenik z več 1000 slikami. — Industrija čevljev in veletrgovina **R. STERMEČKI, Celje št. 18**
Naroč. čas Din 500 pošt. prosto
Kar ne uga se zamenja sli vrne

BOKS moški amr. Din 159	BOKS . pol . štmi 159
BOKS . nizki . 149	BOKS nizki ženski . 149
SANDALI 26-29 . 48	SANDALI 30-35 . 61
SANDALI 36-41 . 81	SANDALI 42-45 . 95

Klobuke, slamnike

in razno modno blago nudi najceneje

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Radi prezidave izredno nizke cene.

TVORNICI KEM. IN OL. BARY. LAKOV. FIRNEŽI IN STEKLA DRUŠBA Z.O.Z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI TERPENTINE STROJNO ODE UMETNIŠKE BARVE PRAŠNO ODE

COPICI FIRNEŽI SOLSKE BARVE SUHE BARVE BRISTEOLJNATE BARVE

PRODAJALNA DUNAJŠKA C. 14 LJUBLJANA

POLEOTRGOVINA SCHNEIDER EVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERIAL-NIZKE CENE!!

Razpis natečaja.

Cerkveno konkurenčni odbor Sv. Rok ob Sotli razpisuje natečaj za kleparska dela za pokritje stolpa. Stroški so proračunjeni na 25.000 Din. — Ponudniki se naj oglašijo do 12. junija 1927 pri podpisnem načelniku.

Sv. Rok ob Sotli, dne 25. maja 1927.

Načelnik FRIC.

Marijanska kongregacija za gospodične pri sv. Jožefu v Ljubljani naznanja, da se je preselila k Mariji njena zvesta članica, gospodična

Mara Remec.

Pogreb drage rajnice bo v torek dne 31. maja ob 4 pop. iz hiše žalosti, Zarnikova ul. 17, na pokopališču pri sv. Križu. — Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 3. junija ob pol 8 zjutraj v kongregacijski kapeli pri sv. Jožefu v Ljublj. Ljubljana, dne 30. maja 1927.

Žalostni sporočamo, da se je danes, v Marijinem mesecu, preselila, k Bogu v boljše življenje naša

Mara Remec

mnogokrat previdena s sv. zakramenti. Umrla je v majniku življenja, stara 21 let, po štiriletni težki bolezni.

Pogreb bo v torek, dne 31. maja ob 4. uri popoldne iz domače hiše, Zarnikova ulica 17, na pokopališču pri sv. Križu.

Sv. maša se bo darovala zanjo v cerkvi sv. Jožefa v sredo, dne 1. junija ob 7. uri zjutraj.

V Ljubljani, dne 29. maja 1927.

Profesor Bogumil Remec, oče, Marija, mati, Bogumil M., Vera, Bara, Vlada, brat in sestre. Dr. Josip Debevec, ujec in ostali sorodniki.